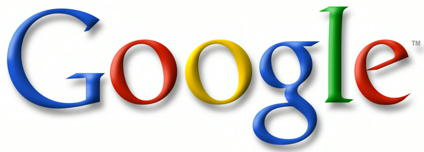
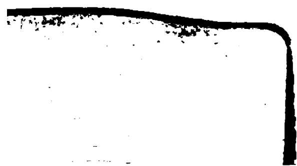

NYPL RESEARCH LIBRARIES
3 3433 07587018 2

Aino.

J. H. Erkko.

HELSINGISSÄ
Kustannusosakeyhtiö Otava.

AINO.

RUNO

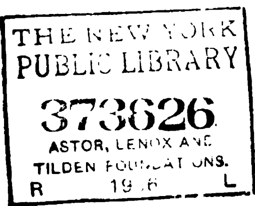
VIIDESSÄ NÄYTÖKSESSÄ.

KIRJOITTI

J. H. ERKKO.

HELSINGISSÄ, 1893.
KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ OTAVA.

HELSINGISSÄ, 1893.
SUOMALAISEN KIRJALLISUUDEN SEURAN KIRJAPAINOSSA.

Jalojen isänmaanystävien

ja

Kalevalan työmiesten

Elias Lönnrotin

ja

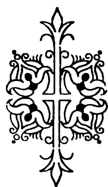
Julius Krohnin

muistolle

omistaa tämän runonsa

nöyrästi

Tekijä.

Käsitän Suomen kansan lapsuudessaan eläneen erään teoista verrattain rikkaan ja henkevän ajan, jonka muistot olivat se jalo siemen, josta kansan mielessä sakoi Kalevalan sankarirunoelma. Sillä kaikki kansallis-eepokset ovat puhjenneet kansojen lapsuuden ajan urostekoja ylistämään. Siitä niiden luonteva tuoreus ja mehevyys, josta kansat kehittyneemmänkin ikänsä taisteluissa etsivät virkistystä kuin kotiseutunsa luonnosta. Siellä lapsuutensa muistoissa löytävät he helpommin todellisen itsensä ja niin käsittävät paremmin elämänsä tehtäviä nykyisyyteen ja tulevaisuuteen nähden. Mutta tuon kukoistus-ajan toimivat henkilöt täytyivät luonteineen ja lahjoineen olla korkeammalla kuin masentuneen jälkiajan tietomiehet ja runonlaulajat, joissa vaan heikko haamu entisistä kajastaa. Sillä ilman sankariluonteita ei voinut olla mitään sankariaikaa. Tuon ajan valossa, kuitenkin pysytellen todenmukaisuudessa, on tekijä pyrkinyt Aino-runossakin liikkuvia Kalevalan henkilöitä tässä teoksessaan esittämään.

HENKILÖT:

VÄINÖ PELLERVO KOUKI SIIRA KYLLI } tyttöjä YLLI }	Väinöläisiä.	
VANHA JOUKO TAINA NUORI JOUKO AINO KIRRI SORMO PURMO MELLA, Kirrin äiti. AIRI SINIKKA, orjatyttö. KYLÄNTYTTÖÄ KAKSI.		Joukolaisia.

Kansaa kaikenikäistä.

Tapaus Suomessa heimosotien sankariaikana.

ENSI NÄYTÖS.

Suvantolassa. Suuri uhripuisto, jonka taustalta näkyy järvi venheineen, orastavaa kaskea ja keväistä metsää. Kaskimäen rinnasta siintää karkeista hongista kyhättyjä Väinölän huoneustoja. Keskipäivän valaistus.

Simatynnyriä puitten alla. Keskellä etualaa suuri paasikivi, jolla uhriruokia ja simahaarikoita. Taempana puitten välittämä kisakenttä. Näytöksen alussa Väinö istuu paasikiven peräpäässä, oikealla peltoväki, Pellervo ylinnä, vasemmalla jousimiehet, Kouki ylinnä. Loitompana seisoo Joukolaisia.

VÄINÖ **(seisten haarikka kädessä).**

Kuule nyt Ukko poikoasi,
Luonnottaren laittamata!
Anna toukojen tohista
Maan sydämmen sykkiessä;
Paista päivä näille maille,
Vettä pilvistä pirota;

Kasvata kalaiset rannat
Kukkiviksi, viljaviksi;
Pakkanen aja pakohon,
Väsytä vihainen myrsky;
Laita koivuhun käkönen,
Satakieli salmen suuhun!
Kasvata Kalevalassa
Työn urohot uskolliset,
Valon sankarit väkevät,
Sana miekaksi teroita,
Laita laulut jousiksemme,
Niillä sullo sortajamme,
Karkoita pimeä kansa!
Niin nyt maljasi ylennän —
Ukon malja onnen malja!

(Kansa kertaa viimeisen säkeen.)

VÄINÖ **(kansalle).**

Nyt kevät iloita suopi,
Sen on rinta toivon-täysi. —
Pellervo, tasainen urho,
Simakannun käydä anna

Kaskimiesten kallistella!
Vaivan nähnyt voip' iloita. –
Kouki, metsien kävijä,
Anna jousesi levätä,
Vartoa suo metsän viljan.
Itse metsänkin eläjät
Nyt levossa lempikööt. –
Riemuitkatte, nuori kansa!
Tila on tässä tanhuella.
Leikkikätte, lempikätte!
Viel' on aika työnkin aika.

PELLERVO (vakaasti).

On tätä iloa tässä. –

KOUKI (katkaisten tuimasti).

On iloa, on surua!

PELLERVO (jatkaa).

Paljolta metsän hyvyttä,
Veden viljoja kosolta,
Maan ja karjankin parasta,

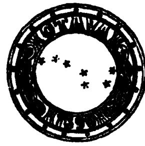
AINO.

RUNO

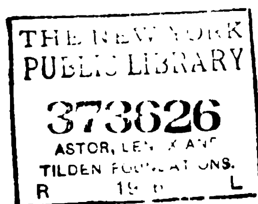
VIIDESSÄ NÄYTÖKSESSÄ.

KIRJOITTI

J. H. ERKKO.

HELSINGISSÄ, 1893.
KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ OTAVA.

HELSINGISSÄ, 1893.
SUOMALAISEN KIRJALLISUUDEN SEURAN KIRJAPAINOSSA.

Jalojen isänmaanystävien

ja

Kalevalan työmiesten

Elias Lönnrotin

ja

Julius Krohnin

muistolle

omistaa tämän runonsa

nöyrästi

Tekijä.

KIRRI (kiihkeänä).

Riistä, Taina, tyttäresi
Ukko utran polven päältä!

TAINA.

Anna lapseni iloita,
Pyhä on polvi laulajalla.

AINO.

Kuulen kummaksi sinua,
Loitsijaksi, laulajaksi.
Mutta päästä polveltasi.
Tuoll' on toiset karkelossa.
Siellä vartovi minua
Kirrikin kulossa mielin.

VÄINÖ.

Kuka on Kirri kumppanisi?

AINO.

Veljeni sotatoveri.

VÄINÖ.

Tuliko sodan varalta,
Vaiko naisten vartiaksi?

AINO.

Tuli tuojaksi verojen,
Kevätjuhlan juoksijaksi.

VÄINÖ (päästäen Ainon).

Mene sitten! Leiki, tanssi! —
(itsekseen)
Jollet veis sydäntä multa.
Heikonsitko miehen mielen.

(Jääpi erikseen miettimään; yhtyy sittemmin keskusteluun Tainan kanssa.)

AINO (Kirrille).

Miksi noin pahalla päällä?
Mikä mieltäs painostavi?

KIRRI (nureasti).

Joko nyt leikkisi lopetit?
Istuit kuin ilokivellä
Mokoman ukon sylissä,
Vihollisen polven päällä,
Veron kiskojan katalan!

AINO.

Istuin syyttömän sylissä
Luvalla oman emoni.
Enkö muusta kuulla saisi
Kuin susista, karhuistasi
Tai sodista, tappeluista?
Sinä et leiki arvoitusta,
Et satuja, et runoja.
Lausut: lapsi leikkiköön.
Anna ollakseni lapsi! —
Kysyn joskus veikoltani
Laulun syntyjä syviä.
Tylysti hän lausahtavi:
Lyhyt on mieli tyttölapsen,

Et voi syntyjä tajuta!
Toisin on tämän urohon:
Suopi kuulla lapsienkin,
Ikä-ihmisten tajuta.

KIRRI.

Minun on pojan poloisen
Sydän syttä, pää savea,
Kuullessani Joukon siskon
Sotamieltä soimaavan.
Sota on surma sortajalle,
Se minun valani vahva!

TAINA.

Suotta haastat sortajasta!
Sortaisiko laulun mahti! —
Villit vaan sana sitovi,
Hurskahat vapauttavi,
Suopi hyötyä hyvien. —
Kateus on kadottajamme,
Viha, vaino sortajamme.

Toki ei tultu nyt sotahan,
Tultihin ilonpitohon!

AINO.

Jätä jo riitojen rapina.
Käy keralla tanhusille!
Jo perhotkin pelmuavat,
Eikö nuoret —

KIRRI (viepi Ainon karkeloon).

Käymme sitten!
Vaikka karhuna ärisen —

(Tanssivat kisakentällä toisten keralla. Välillä pysähtyvät keskusteluun, jonka ohella Kirri äkäisesti viittoo Väinöä ja Tainaa.)

VÄINÖ (itsekseen).

Noin ne liikkuvat puroset,
Läikkyvät matalat lammet,
Kuin tuo nuori kevätkansa.
Minäpä merenä läikyn,
Äärettönnä, pohjatonna.

TAINA (Väinölle).

Olet suurin sulhasista,
Urohistakin ylevin.
Viisautesi kuin virta
Kalevalan kaunistavi, –
Miks olet tok' aina yksin,
Löytämättä vertaistasi?
Kuin pyhä Jumalan tammi,
Joka pilviä piteli.
Ottavat ne muut osansa,
Sinä et sydäntä löydä.

VÄINÖ.

Kipeästi koskettelet,
Taina Joukolan emäntä.
Kun olen poika suuren Luojan,
Esikoinen Luonnottaren,
Koko luonto on minussa
Etsinyt edustajansa.
Muissa löydän vaan muruja,
Osan siellä, toisen täällä,

Löydä en koko vastinetta
Näillä pitkillä pihoilla.
Muut osiksi oivaltavat,
Yksi ymmärtää minua
Kokonani, kaikkineni:
Se on Luonnotar emoni,
Jolle pulmani puhelen.
Siitä kärsin katkerasti,
Että en ilmoilta näiltä
Löydä tyyntä tyttölasta
Povelleni painaakseni.
Tuolla on kansa karkelossa,
Miehet naistensa keralla,
Luonnon murtuneet muruset
Toisihinsa tarttuneina.
Siell' on Ainosi sorea,
Kuin on aamu kultakutri,
Josta on metsä mielissänsä,
Metsän linnut liikutettu,
Aaltoset ihastuksissa,
Kalat karkelon halussa;
Josta on oras iloinen,

Tahtoen tähälle nousta
Käen kukkuma-ajalla.
Niin on tyttösi suloinen
Kevät ihmisen asussa,
Mutta ei kevät minulle —
Minulle suruinen syksy! —
Kevähäni on keikkumassa
Pätöisen Kirrin keralla.

TAINA.

Kuulenko sinulta tuota,
Suvantolan suurimmalta?

VÄINÖ.

Ei ole minulla tässä
Suuren suuria oloja:
Näet rantani rahaiset
Kaunihiksi, kukkiviksi,
Sinisen Suvannon rannat
Laivoinensa, lastinensa.
Niityn niemet, pellon pielet,
Metsän riistaisen, rehevän.

Näet aittani mäellä,
Talon vahvan vastapäätä,
Täynnä vanhoja eloja.
Tunnet karjan kiiltokarvan,
Utarilla uhkuvilla,
Tuhatkunta sarvipäätä.
Huoli en mainita hepoja,
Vetäjöitä, juoksijoita,
Väkeviä, välkkyviä —
Lie niitä satasen verran.
Mut olen parasta vailla:
Kotini valoa vailla,
Lieteni lämmittäjätä,
Jolle kaikesta jakaisin,
Lahjoistani, lauluistani.

TAINA.

Tuota on kumma kuullakseni!
Kun olet kuulu loitsijaksi,
Niin mikset kevättä kiehdo
Sylihisi, rinnoillesi
Iäksi ilonpitohon?

Miksi, nähtyäs ihanan,
Hellyt, pehmenet kuin lapsi,?
Narri mies on naimatonna
Nuorten naisien keralla.
Ken lie urhoksi kyhätty,
Vasta on urho naituansa,
Viisas vaimon saatuansa.
Ota vaimo, Väinämöinen.
Ei ole tytöistä puute
Kalevalassa, Pohjolassa
Eikä Joukolan joella!

VÄINÖ.

Olisitko oikeassa,
Jalo Joukolan emäntä.
Tehkämme tukeva liitto,
Väinöläiset, Joukolaiset!
Ei veroja eikä vertä,
Ei sortoa, ei sotia —
Rakkauden, rauhan liitto
Väinön ja Joukolan välillä!

TAINA.

Tässä tarjoan käteni.

VÄINÖ.

Käsi kättä vahvistavi.

VÄINÖ (ylentäen haarikan).

Kalevaiset, Joukolaiset!
Juokamme sovintosarkka,
Ystävin elääksemme
Kuin saman emosen lapset!
Vieretysten viljelkämme
Näitä pohjolan periä!
Kylmän ja pimeän valta
Voittakamme yhteisvoimin!

(Kansa kertaa viimeisen säkeen. Väinö ja Taina käyvät keskustellen perälle.)

PELLERVO (Koukille).

Tämä miellyttää minua;
Niin saloja valloitamme
Sutten, karhujen käsistä!

KOUKI.

Tätä liittoa epäilen —
Liittoa susien kanssa!

PELLERVO (osoittaen Ainoa).

Tuota lastako sudeksi —

KOUKI.

Mutta Kirrin? —

PELLERVO.

Kesytämme.

(Siirtyvät puhellen perälle.)

KIRRI (syrjässä).

Kautta kosken vaahtoharjan!
Tämä liitto on kavala
Juoni vasten Joukolata!

AINO (lähestyen Kirriä).

Juo, Kirri, sovintosarkka!
Miksi paisut noin pahaksi?

KIRRI.

Minä juon käärmehen kähyjä
Kostoksi kohisevaksi!

AINO.

Olet julma, Kirri! – Väistyn.

(Kirrikin väistyy erään puun varjoon, jossa seistä murjottaa nurjana.)

AINO (itsekseen).

Mihin nyt tyttönen menisin?
Kaikki on niin kummallista.
Kirrikin pahalla päällä.
Väinö! — hän on ihme aivan.
Niin vetävä, kiehtovainen.
Miksi kuitenkin vapisen?
Väinön riemu Kirrin tuska,

Väinön tuska Kirrin riemu.
Miksi? — tuota en käsitä.
On kuin kiskoisi minua
Toinen sieltä, toinen täältä.
Tietäisinkö mitä tahdon,
Mitä toivon, mitä tunnen!

VÄINÖ (Tainalle).

Toit minulle turkiksia.
Annan sulle vastalahjan:
Helmyet merensiniset,
Vitjat kullan viipaleiset.
Ne jos annat Ainollesi,
Iloitsen ikäni kaiken.

TAINA.

Lahjasi on meille kallis,
Joukolan ylevin aarre.

VÄINO.

Aarre sulla on ylevin
Armas Aino tyttäresi.

TAINA.

Mutta on poikakin minulla,
Nuori, villi Joukahainen,
Jolla on veressä vaino.
Hän on Ainonkin isäntä.
Isä on vanha, vaivaloinen,
Emon valta on vähäinen.
Jouko on nopsa ja utala.
Hänet voita laulullasi!
Nuoret voitti: kaikki voitti.

VÄINÖ (erikseen).

Jouko — nuori kiihkomieli,
Salajuonien kutoja,
Salajousen jännittäjä,

Kerskuja, pönäkkä, narri —
Tuhma on oma tuhonsa!

(Tainalle:)

Joudu, Taina, tyttöinesi!
Näytän teille puun parahan,
Jolla kukkuaa käkeni:
Se on tuskieni tulkki,
Ilonikin ilmoittaja.

TAINA.

Tule, Aino tyttiseni!

(Aino seuraa hajamielin)

Käki lie kesympi täällä
Väinön laulujen likellä:
Kukkuaa ihanan onnen.

(Väinö, Taina ja Aino väistyvät oikealle.)

KIRRI (silmillään vakoillen Ainoa.)

Tuonne se pakeni Aino. —
Voi minua mieletöntä!

(Tanssijoita siirtyy kisakentältä etualalle.)

KYLLI.

Itke, Kirri ja kiroa!
Aino on vene vierimässä.
Väinö ei vällä heitä
Sydämmen sytyttäjäänsä.
Hän ajaa kuin aurinkoinen
Aamutähteä jälessä,
Kunne saapi sen syliinsä.

YLLI.

Taikka taivahan ulappa
Upottavi tähti raukan.
Niin voipi tytölle käydä
Paetessa partasuuta.

KIRRI.

Pois utalat ennustajat!
Itse joudatte jokehen.

KOUKI.

Mitä pullikka puhelet
Kalevalan kaunihille!

KIRRI.

Kaunis on kaskessa kanto!

KOUKI.

Olet mies pahan sisuinen.

KYLLI.

On sillä sakea sappi,
Joka kultansa kadotti.

KIRRI.

Ei ota mun kaunistani,
Ei hyvällä, ei pahalla —
Vanha Väinö ei ikinä!

PELLERVO.

Väinö on nuori vanhanakin:
Rautatammi ei rapistu.

SIIRA.

Tässä on sarja sulhasia:
Itko, Pitko, Tiira Siira.
Reima miehiä jokainen.
Kaikilla on meillä naiset:
Airi, Mairi, Hemmi, Lemmi,
Kaikki Joukolan joelta,
Kevätjuhlan kukkasia.
Tänne jäätte, eikö totta?

AIRI.

Totta, jos hyvin pidätte.

SIIRA.

Ei se suistunut sudelle,
Joka suistui sulhaselle.

AIRI.

Jätä jo, Kirri, musta mieli!
Vieras vaimoksi parempi.
Lepytä Suvannon tyttö,
Vie se keikkuen kotihin.

KYLLI.

Se se joutuisi sudelle,
Joka Kirrin kumppaniksi!

KIRRI (viskaa simakannusta Joukolan tyttöjen päälle).

Tuossa tyttö turvakoille,
Jotka pettävät pesänsä —
Silmille rupainen sima!

(Suvantolan väki karkaa Kirrin kimppuun.)

PELLERVO (välittäjänä).

Heretkätte, heittäkättä!
Paha ei ruoskien parane.

Ei sovi Suvannon miesten
Hosua humalapäistä.

KOUKI.

Tämäpä Remusen poika
Se ensin nujakan nosti.
Me kun muut sovuksi joimme,
Hän se viskeli vihoja. —
Kehno moista kärsiköön!

KIRRI.

Oma on mieleni minulla.
En punatulkkana turise
Enkä tee tiasen lailla,
Muiden tahtoa totellen:
Teen mitä hyväksi tunnen
Itse ilman neuvomatta.

KOUKI.

„Teetkö min hyväksi tunnet?“
Kysyi koira ilvekseltä.

Vastineeks' söi ilves koiran. —
Sanopa, äkäinen ilves,
Kenen on valta näillä mailla,
Metsänkö vai pellon valta? —
Koska noin pelmuat pahasti.

KIRRI.

Ei ole vapaitten valta,
Kosk' ei kestä keikkumista.

KOUKI.

On valon ja päivän valta,
Joka ei riitoja rakasta.
Kesyt kulkevat vapaina,
Villit kiinni kahlehissa.

KIRRI.

Vain et riitoja rakasta!
Tulin tänne, niin osoitit:

„Tuolla on takana Kirri,
Joukolaisten joukon jatko!“

KOUKI.

Se oli totta leikitellen.

KIRRI.

Vielä näyttelen tosia,
Toimitan tuhat susia
Karjanne kadottajaksi,
Sukunne surmaajaksi,
Valtanne vajottajaksi!

PELLERVO (tyynesti).

Jo lopeta loitsintasi.
Noita ei vapise Väinö.
Laulu on mahti näillä mailla,
Viisaus urosten miekka.
Ei yön, ei petojen uhka
Säikytä Suvantolaista.

Ukko on urosten turva,
Suoja kaiken viljelyksen.
Hän se julki-julmurista
Tehdä voi tasaisen miehen,
Hänpä voi verenhimoisen
Maahan paiskata poroksi!

KOUKI.

Kuulitko, kopea kukko!

KIRRI (paiskaa Koukia poskelle).

Tuossa tillikka sinulle,
Jotta et nousisi nokalle!

KOUKI (tarttuen Kirrin kurkkuun).

Kurja mies — sinut lopetan!
Pojat, karhunkeihäs tänne!

(Joukko metsämiehiä kokoontuu yhteen rytyyn.)

PELLERVO (menee häätäen väliin).

Heretkätte, kun sanonkin,
Heretkätte joutavasta!

NUORI JOUKO (syöksähtäen äkkiä vasemmalta).

Väistykätte, Väinöläiset,
Kirriä kurittamasta!

(rehennellen:)

Tässä on tulinen miekka,
Jolla puollan poikiani,
Isketän joka ikistä,
Joka päälle pakkaupi
Halki pään, läpi sydämmen,
Että maksa maalle käypi.
On tässä urosten verta,
Kymmenenkin miehen verta!

KOUKI (kiihkossa).

Varjele, vakainen luoja,
Ettemme kurista kourin
Tuota tuhman röyhkeätä! —

PELLERVO.

Tuolta on tulossa Väinö! —

KIRRI (vetäen Joukoa syrjään).

Kuule, veikko, kun sanelen! —
Tuolta Väinö väänteleikse,
Käypi siskosi sivulla. —
Laululla hänet lumosi,
Hänet ja hyvän emosi,
Häpeäksi heimollesi.
Nyt varusta voittosille —
Lauluin taikka miekoin — muista!

(Jouko ja Kirri jatkavat syrjässä keskustelua. Väinö, Taina ja Aino tulevat oikealta, Aino edellä. Väinö kääntyy keskustelemaan Koukin ja Pellervon kanssa.)

AINO **(juosten veljensä luo).**

Jouko, viljon veljyeni!
Tulitkin kevätkisoihin.

NUORI JOUKO (jurona).

Tulin, sisko, turvaksesi.
Voi siskoni, voi emoni!

TAINA (läheten Joukoa).

Ei ole syytä voivotella,
Enemp' on ilohon syytä.

AINO.

Miksi näytät noin tylyltä?
Toitko myrskyn tullessasi?
On kevät, olethan nuori.
Miksi et iloita voisi?
Tunnetko tuon vienon tuoksun,
Jota tuuli lennättävi?
Se on kukkien rukous,
Että ei vihuri veisi
Luonnolta kevätiloja —
Minunkin rukoukseni.

NUORI JOUKO.

Olet lapsi neuvojaksi.
Anna huolia urosten.

(Alkaa käen yhtäjaksoinen kukunta. Väinö sekä kansa paljastavat päänsä.)

AINO.

Veljyt, kuulehan käkeä!

VÄINÖ.

Kukkuos, kevätkäkeni,
Öin, päivin, illoin ja aamuin
Ihaniksi ilmojamme,
Mieluisiksi metsiämme,
Rahaisiksi rantojamme,
Viljaisiksi vainiomme!
Kukkuos vihaiset mielet
Rakkahiksi, rauhaisiksi
Suomen suurelle suvulle!

(Kaikki kattavat jälleen päänsä.)

NUORI JOUKO (astuu röyhkeästi Väinön eteen).

Terve, vanha Väinö! — Tässä
Näet nuoren Joukourhon!

VÄINÖ.

Terve, terve, nuori Jouko!
Sima ja iloinen seura
Tääll' on vierasten varalla.

NUORI JOUKO (kuin edellä).

En simoja, en iloja
Tullut täältä etsimään.
Vaadin Väinön suurisuisen
Laulusille, voittosille.
Kautta nuoleni sulitun,
Kautta miekan mieluisimman
Vannon Väinön laulavani
Suin sytehen, päin savehen,
Parrasta Puhurin suohon!

(Levottomuutta. Väinöläiset tarttuvat aseihin; Jouko ja Kirrikin tempaavat miekkansa.)

VÄINÖ (tyyneesti).

Pankatte levolle miekka!
Käyttää rosvokin asetta,
Mieltä vaan on urhon päässä —
Lauluin nyt sotia käymme.

TOINEN NÄYTÖS.

Ensi kuvaus.

Joukolan suuri savupirtti. Perällä ovi. Oikealla avotakka, vasemmalla pitkä pöytä sekä käsinkivet, joilla Sinikka jauhaa. Nuori Jouko ja Kirri varustelevat aseitaan. Taina kehrää värttinällä, Aino pesee astioita.

KIRRI.

Jos jotakin unhottaisit,
Voisin syrjästä sysätä
Suuhusi sukevan mutkan,
Johon Väinö vierähtäisi
Kuin ovela Hiiden hirvi.

NUORI JOUKO.

Tulla voit todistajaksi,
Vaan et neuvonantajaksi:
On älyä itselläni
Vaikka Väinönkin varalta.

KIRRI.

Sanoin vaan sitä sanaksi;
„Jos“ sanoin ja jos on jos.

SINIKKA (syrjässä).

Sen tuhannen venkaleita!
„Jos on jos!“ Mut jospa hiisi
Toisi teille surmaa viisi.
Orja tässä kiertää, jauhaa,
Saapi tuskin öisin rauhaa.
Syöjätär jos oisin, söisin
Teistä lihan luista öisin!

NUORI JOUKO.

Orja ryökälekö siellä! —
Kirri, myrkytitkö nuolet?

KIRRI.

Tein sen.

NUORI JOUKO.

Jos aseissa Kouki
Vastahamme rynnistäisi —

KIRRI.

Nuolen saisi, siihen jäisi.
Sivaltaisin sitte miekan,
Pään pahalta pirstoaisin.

SINIKKA (syrjässä).

Mut jos luutuisi kätesi,
Menettäisit itse pääsi!

NUORI JOUKO.

Jousi matkahan ja miekka,
Se on tietty, miehen merkit.
Mut paras ase on loitsu,
Jota kuulevat jumalat,
Vapisevat luonnon voimat.

SINIKKA.

Piimäparran viisautta!
Kavahda, kavala Jouko,
Ei sinua Väinö väisty.
Sun manaa hän maan omaksi,
Jottet nouse nostamatta
Kotias kohentamaan!

(Muut säikähtyvät.)

NUORI JOUKO (tarttuen orjaan).

Sinut, sen kirottu orja,
Lyön liivaksi, maan mäsäksi,
Jollet suutasi tukitse!

(Orja valittaa.)

KIRRI.

Kurista katala riepu!

AINO.

Ei sovi sinulle, veikko,
Käydä orjahan käsiksi.

KIRRI (syrjässä).

Se on tyttö – aina armas!

NUORI JOUKO.

Olet, sisko, oikeassa.
Henkipattosen pelastit.
On sotia suurempia
Käydä nuoren Joukahaisen —
Ei orjan opettaminen.

TAINA.

On salossa saartamista
Pelloksi ja niittymaaksi,

Kirvehen ja kuokan työtä.
On susia, karhujakin,
Ne kukista kankahilta,
Että ei katoa karja
Eikä lapset laitumilta.
Niissä voimasi osoita
Kuin väkevä Suvannon urho —
Se on sankarin tekoa!

NUORI JOUKO.

Säästä jo, emo, sanasi
Väkevästä vääntäjästä!
Etkö aavista tuhoa?
Päivän matkan pääss' on Väinö
Peltoinensa, niittyinensä:
Kalat on katoamassa,
Otukset vähenemässä
Kaskitulten tuprutessa.
Vieläkö minun pitäisi
Riistametsät maahan lyödä?
Minunko ajaa orava

Oksalta iloitsemasta,
Rikkoa repojen rauha,
Kontion kotielämä,
Pyyt ja metsot pyörrytellä,
Puut tuhaksi polttamalla?
Niin itse Tapion valta
Kukistuisi kunniatta
Isien iki saloilta.

VANHA JOUKO (on edellisen puhuessa kalakontti selässä astunut sisään ja ripustanut kontin viilekkeistä ovenpieleen seinän koukkuun; istuu pitkän pintapöydän päähän).

En kehoita kaskimaaksi
Saloja kukistamaan.
Kalanpyynti, metsänkäynti,
Ne minulle mieluisimmat,
Niillä ne eli isätkin,
Etköpä sinäi eläne. —
Mut elä sopua sorra
Väinön ja itsesi välillä.
Suloinen on rauhan riista,
Makea sovinnon malja.

Niist' on nouseva kotisi,
Vaan ei vainon pyörtehestä.

NUORI JOUKO.

Oi isoni, oi emoni!
Ei nyt vertä vuodatella.
Väinön laulut, Väinön maine,
Ne minua ahdistavat,
Jott' on pääni pälkähässä —
Laulan öilläkin unissa.

VANHA JOUKO.

Väinön laulut — Väinön maine!

TAINA.

Vedä et vertoja hänelle! —
Olet lapsi laulajaksi
Suuren laulajan keralla.

NUORI JOUKO.

Heikko on emoni usko.

AINO (harkiten itsekseen).

Veljenikö laulajaksi! —
Väinön kanssa voittosille? —
Iloksiko vai suruksi? —
Suruksi koko suvulle.

KIRRI.

Miksi, Aino, noin epäilet?
Miksi aavistat pahoja?
Etkö voisi nyt iloita
Tuumistamme urhokkaista?

AINO.

Suon teille suvisen ilman,
Vaan ei myrskyt vallassani.
Tuolla on ihana ranta,
Tyyni, kaunis lummepauni. —
Siell' olen istunut kivellä. —
Mutta mies sota-oritta
Viepi vettä sotkemaan: —
Vesi on samea, synkkä,

Siihen ei kuvastu kukka,
Lehto eikä päivän silmä —
Miksi ei vesi iloitse?

NUORI JOUKO.

Aika on veden iloita,
Kun on orhi uitettuna.
Aika naisten naureskella,
Kun on voitettuna Väinö.

AINO (jatkaa).

Taikka tuolla on ulappa,
Tyyni, kirkas; alli uipi
Siellä joutsenen keralla.
Soutelen minäkin siellä,
Vieno tyttö venhosessa,
Ihanuutta ihmettelen:
Taivas yllä, taivas alla,
Kummallakin kultakehrä,
Välillä ihana ilma,
Rannat kaikki rauhalliset,

Puu ei nuoku, leht' ei liiku,
Linnut vaan visertelevät;
Mieleni mesiherana
Lauluksi solahtelevi,
Rannan kaikua tavaten. —
Mutta äkkiä idästä
Ratkeaa raju vihuri,
Pilven tönkän työnnältävi
Päälle järven rauhallisen: —
Nyt sohina, nyt tohina
Yllä, alla ankarasti;
Ves'sihinä, ves'sähinä,
Aaltojen vihainen virta.
Minä lapsi tyynen lammen
Kalpeana kaarittelen
Kotirannan ruohikkoon —
Jollen vierähdä vetehen.
Miks' ei päivä maille pääse?
Miksi en ilosta laula?

NUORI JOUKO.

Aika on auringon näkyä,
Kun on myrsky mailta mennyt.
Aika tyttöjen iloita,
Vihollisen voitettua.

KIRRI.

Luota, Aino, veljyeesi!
Kuuletpa hänessä miehen,
Jok' on suustansa sulava
Eikä taidossa takellu.

TAINA (tarttuen N. Joukoa käteen).

Sanon, kuule poikueni:
Jätä kurja kilpakiihko,
Sammuta vihainen mieli.
Kestä et Väinön viisautta,
Käypi kuin kevätlumelle:
Päivän kanssa taistellessa
Masentui se maan rakohon.
Talven puolesta sinäkin,

Kuin Puhurin julma poika
Taistelet kevättä vasten,
Viisautta, viljelystä,
Suvituulen mieltä vasten.

NUORI JOUKO.

Sepä on mies kovin ylevä,
Se Suvannon suurisuinen:
Naisen mieli on matala,
Senkin tyyten tyhjenteli
Viekkahilla virsillään.

AINO.

Jouko, veljyeni!

NUORI JOUKO.

Poistu,
Sisko! Sin' et tunne tuota,
Minkä loi kevät minuhun,
Mustan kiihkon.

AINO.

Sit' en tunne.
Tunnen vaan oman tilani.
Ajattelehan orasta,
Hangen alla uinuvata.
Se kevättä vartoi, vartoi,
Toivoi putkelle puheta,
Kukkiakin päivän alla,
Nauttia kevät-iloja.
Niin tulikin keito kevät,
Päivin paistoi, öin pakasti,
Söi orahan onnen toivon,
Ilon kuihdutti kukalta.
Niin uneksin, niin odotin,
Niin olen pettynyt minäkin.

NUORI JOUKO.

Heitä jo lapsien tarinat!

AINO (jatkaa).

Ajattele aurinkoa,
Joka aamua odotti,

Päästäksensä päilymään
Maan vesille, viertomaille,
Maan saloille, sammalille,
Eläimille, ihmisille.
Tuota toivoi ja odotti.
Mut oli ylennyt maasta
Inha usva taivahalle.
Se pimitti päivän silmän,
Aurinko sumuhun nukkui. —
Niin on mieleni minunkin,
Unelmani usvan alla.

NUORI JOUKO.

Pelkosi on joutavata,
Turinata tuhman linnun.
Ei sovi tuot' urhon kuulla,
Vesi ei olvesta vetele.

AINO (jatkaa).

Ajattele kevätpääsky,
Tullut tänne muilta mailta,

Kuvannut vihantanurmen,
Lehtiä ja kukkasia,
Tuulta lemmen lämpimätä,
Pesän pehmoisen tekoa.
Mitä on tavannut täällä? —
Karkean lumivihurin,
Tuulen tuiman ja purevan.
Minäkin, poloinen pääsky,
Kevättäni kaipaelen —
Sinä valmistat vihurin.

KIRRI (heltyneenä).

Haastat silmäni vesille. —
Jouko, heitämmekö retken?
Rakennammeko sopua
Väinön ja Joukolan välille?

NUORI JOUKO (ärtyneenä).

Senkö on kevät sinussa
Herättänyt heikon mielen,
Jotta naisien narina

Sammutti sotahalusi?
Jää kotihin kurja, raukka,
Piile kannon juuren alle,
Tonki siellä mäyrän kanssa,
Multakärsä Kirri, tonki!
Lähden yksin.

KIRRI (raivostuen).

Solvaisetko?
Julma Jouko, solvaisetko?
Tahdotko tapella ensin?
Nyrkillä tai tapparalla?

(Nostaa kätensä, vasen nyrkissä, oikea tapparassa.)

NUORI JOUKO.

Vaikkapa tuliterällä.

(Sinikka nauraa kamalasti, mutta säpsähtää omaa nauruansa. Taina ja Aino välittävät riidan.)

TAINA.

Taatto auta tappeluista!

KIRRI (hillittyneenä).

Jos ei siskoas olisi,
Näyttäisin mihinkä pystyn.

VANHA JOUKO (vakaisesti).

Kuulkatte, pojat, tarina! —
Riitelivät sorsanpojat
Kotirannan kaislikossa.
Niin tuli topakka kyttä,
Rantoja se hiipi, hiipi.
Mut sit' ei näe sorsanpojat,
Riidellä rapistellessa.
Kyttä jousensa viritti,
Sihtas, tähtäs — laukaisi: —
Siihen sorsanpojat sortui.
Sopikatte, sorsanpojat!

KIRRI (N. Joukolle).

Kättä anna, veikko!

NUORI JOUKO.

Tässä.

KIRRI (vetäen Joukoa syrjään).

Tietäisit mitä minussa
Herätti kytevä kevät:
Kaksi kiihkoista halua
Talven kaiken hautunutta
Niinkuin koski kohvan alla:
Raju rakkaus on toinen,
Taudin kuumeisen tapainen;
Toisen on nimi musta mieli,
Rakkauden synkkä varjo.
Ne nyt reutovat minussa,
Johtavat joka tekoa.
Milloin hellyn niinkuin tässä,
Aino kun satutti sanoilla.
Taikka kolkkona epäilen,
Toivotonna, vaikka lemmin —
Silloin kiihdyn katkeraksi,
Satelen vihasanoja
Niinkuin suolan järkäleitä,
Joita haavoihin hajotan
Suosimatta, säälimättä,

Vaikk' olis vamma vaivaisella,
Sitäkin kirvellyttäisin.

NUORI JOUKO.

Se minunkin mieleheni.
Säälisitkö, heltyisitkö,
Et ikinä naista saisi —
Saisit naurun, pitkän pilkan.
Sen sylihin suostuu nainen,
Ketä on pelätä pakko.
Kuka on ankara ja kumma,
Sen etehen antauvi
Hän kuin laakso vuoren alle,
Nöyrin, notkahtavin mielin.

KIRRI.

Oletpa kokenut koira,
Kun tunnet otuksen oikut.

NUORI JOUKO.

Tunnen vieläkin enemmän:
Kun tulet todistajaksi
Voimistani, voitostani,
Kun kukistan Väinämöisen,
Niin voit urhona palata
Keralla parahan urhon,
Olet yksi kummemmista,
Voitat tyttöjä tukulta,
Väistät rinnaltasi Väinön,
Mustan mielesi valostat.
Eikö totta?

KIRRI.

Totta lausut.
Väinön, juuri Väinön soisin
Manan eukolle vävyksi. —
Kanssas lähden.

NUORI JOUKO.

Kelpo Kirri.
Lähtekämme!

VANHA JOUKO.

Kuule, poika!
Minuss' ei kevät herätä,
Ei haluja, ei himoja.
Herätti toki kipuja,
Tuskia unettomia
Ilmoja ennustamaan;
Muistoja herätti monta
Nuoria varoittamaan:
Menet kerskaten sotahan,
Silmäpuolena palajat.

NUORI JOUKO (halveksien).

Höpiset, isäni vanha!

(Keskustelee Kirrin kanssa.)

SINIKKA (syrjässä).

Kevät! — näytithän minulle,
Kuinka kahlehensa luonto
Katkoi, pursuten, poristen

Vapahasti, vallatonna. —
Miksi et minua, kevät,
Päästä orjan pälkähästä?
Ikävän herätit hurjan,
Tuskan toivottoman, kurjan.

(epätoivoisesti:)

Orja raukan on elämä
Kuin polulla ruohon silmän,
Poljettuna, sorrettuna.

NUORI JOUKO (äkisti).

Niinkuin nuoli päätös lensi.
Hyväst', äiti!

TAINA.

Poikueni!
Kuulehan keväimen kieltä
Äitisi sydämen kautta!
Syvältä kuin talven alta
Toiveheni tulvehtivat:
Soisin vuotavan metenä

Lasteni perintömaitten,
Kukkivina, marjavina,
Viljoina vihottavina —
Itse unena unhottuisin.
Kuulisinko suut sulina
Rakkautta rallattavan,
Kuuluttavan kunniata
Lasteni kotipihoilla —
Itse kuin kaste katoaisin.
Joukoseni, poikueni!
Riistäisitkö nyt minulta
Toivoni toteumasta?
Äitisi suruilta säästä!
Jos menetkin Väinön maille,
Tee sopu, rakenna rauha.
Päätä se lujalla mielin!

NUORI JOUKO.

Oi, emoni kantajani!
Tunne mieleni tukala,
Niin et vaadi vaikeinta.

Maan sydäntä routa särki,
Minun mieltäni pakotti
Kaiken talvea ajatus,
Outo, katkera ja kolkko.
Kevätlämmin hautoi roudan,
Vapautti luonnonvoimat,
Riihottomat, vallattomat
Tulvina tuhoamaan, —
Kirren alta kyyn herätti.
Niin minunkin mielessäni
Keväthelle, tuuli, kaste
Herätti himojen tulvan,
Hävityshaluisen parven,
Villimmän kuin metsän karja
Janoisena, nälkäisenä —
Herätti kateisen kyynkin:
Sen sihinä, sen sohina
On vereni vellotellut,
Etten voi levätä ennen
Kuin olen laulanut Väinön
Suin sytehen, päin savehen,
Parrasta Puhurin suohon.

VANHA JOUKO.

Kateus syö miehen mielen,
Että ei tuhoa tunne.
Luonto on luettavasi,
Elämä opittavasi.
Työtä tehden tyynin mielin
Viisastut iän keralla.
Työ, sovinto — —

NUORI JOUKO (halveksien).

Tuota kuulen!
Tyyntä tuopi kerran hauta.
Viisautt' on itselläni,
On himoja kiihkoisia.

TAINA.

Sitä jo pelkäsin sinusta,
Kun olit piennä piimäsuuna:
Perho kun kukilla pelmi,
Silvoit sen ohuet siivet;

Rastahan pojat sokeat
Viskoit virtahan pesästä,
Et suonut emon iloita.
Nähtyäs iloisen lapsen,
Sitä viskelit vihalla,
Iloitsit kun näit sen itkun. –
Tuota jo varoitin silloin.

VANHA JOUKO (Tainalle).

Annahan pojan kokea,
Päästä lentohon lepakko.
Kylän ansat on opiksi.
Päästä, sanon.

TAINA (Joukolle).

Mennös, mennös!

AINO.

Jouko, Jouko!

KIRRI.

Rientäkämme!

NUORI JOUKO (ylpeästi).

Hyvä on isoni tieto,
Emoni sitäi parempi,
Oma tietoni ylinnä!

(Jouko ja Kirri lähtevät.)

SINIKKA.

Vastahasi, julma Jouko,
Surmaksi susimeteli!

Toinen kuvaus.

Metsätie.

NUORI JOUKO.

Tässä on parahin paikka:
Siellä suo, vetelä täällä,
Keskellä tasainen tanner.
Tästä on tapa hänellä
Käydä Ilmarin talossa
Näissä päivin.

KIRRI.

Mies keralla,
Kun hän käypi kukkumassa.

NUORI JOUKO.

Sano: ulvomassa! Kilvan
Huutavat saloja pitkin,
Jotta kansa kummastuisi,

Kertoisi ja kuuluttaisi
Mainetta mokoman miehen,
Vallanpyytäjän pahimman.

KIRRI.

Lausunut on laulavansa
Suloksi vesille, maille,
Ihmisten muka iloksi.

NUORI JOUKO.

Luota tuota!

KIRRI.

Että mettä
Keittävät koskessa kuohut.
Minkä lie iloksi pyylle
Metsämiehen piipotukset.

NUORI JOUKO.

Hah, ha ha! sen lausuit totta.

KIRRI.

Mutta sillä on ukolla
Tietojakin, taitojakin.

NUORI JOUKO.

Tietojako, lausut?

KIRRI.

Enkä.
Tarkoitan: jokainen meistä
Tietomies on laatuansa.

NUORI JOUKO.

Jokainenko, lausut?

KIRRI.

Enkä.
Tarkoitan: kukin etevä
Mies, itse ajatteleva

Urho, sankari tai noita
Jotakin tajuta voipi
Uutta muille ja minulle,
Kun annaikse aatoksihin:
Niin miks' et sinäkin voisi,
Mies etevin näillä mailla?
Päästele sitä sanoiksi,
Mikä on aito joukolaista,
Mist' olet vakava, varma.

NUORI JOUKO.

Neuvotko minua?

KIRRI.

Enkä.
Tarkoitan, ett' innostuisit,
Siksi ärsytän sinua.

NUORI JOUKO (huitoen ja routoen).

Innostuisinko? — — — se sattui!
Nyt olis paininta parahin.

Se veriä liikuttaisi. —
Käymmekö käsirysyhyn,
Kirri!

KIRRI.

Niinkuin aika poika! —
Vyöltä vaiko rinnuksista?

NUORI JOUKO (käyden käsiksi).

Rinnuspaini! — Täm' ei tepsi.
Vyöltä! — Täm' on vankempata. —
Heilauta!

KIRRI.

Keikauta!

NUORI JOUKO.

Nuoremp' ensin!

KIRRI.

Kopsis!

NUORI JOUKO.

Ropsis! —
Tuossa kinnerit sojossa.
Mihin pystyt?

KIRRI.

Päästä! — (noustuaan)
Vielä!

NUORI JOUKO.

Koita!

KIRRI.

Kopsis!

NUORI JOUKO.

Ropsis!

KIRRI.

Eipä. —

Kapsis!

NUORI JOUKO.

Rapsis! — Toisen kerran!
Siin' on poika pempullansa.

KIRRI.

Kolmas kerta! Päästä!

NUORI JOUKO.

Nouse!

KIRRI (noustuaan).

Annahan hövellän hiukka.

NUORI JOUKO.

Läähätät kuin lahnan poika
Katiskassa.

KIRRI.

Kolmas voitto
Miehen voitto.

NUORI JOUKO.

Koita, koita!

KIRRI.

Nyt käsiksi!

NUORI JOUKO.

Rimpuelet!

KIRRI.

Loiskis!

NUORI JOUKO.

Roiskis! — Tunnustatko,
Ett' olet kumottu karhu?

KIRRI.

Mies olet juukelin jämäkkä!

(Salolta kuuluu säestettyä laulua.)

NUORI JOUKO.

Nyt on kuumakin vereni.
Pelvotonna — — —

KIRRI.

Kuule! — Kuule! —
Hoilotusta —

NUORI JOUKO.

Tässä tiellä
Istun, varron enkä järky. —
Vastahani istu, Kirri!
Lyökämme käsi kätehen,
Laulakamme! Kirri, säestä!

KIRRI (istuu polulle Joukon vastapäätä).

Vetelehän! Kyllä koitan.

NUORI JOUKO (laulaa käsi kädessä Kirrin säestäessä).

Laulu on Lapista tuotu,
Kesäpeuran kielen alta,
Talvisen vasikan suusta,
Lapin lintujen nokasta.

VÄINÖ (tulee Koukin keralla oikealta).

Kenen soi kujerrus täällä?
Kuka on kurja tielle käynyt?

(Jouko ja Kirri kavahtavat seisaalleen.)

NUORI JOUKO.

Mie olen nuori Joukahainen.
Mit' olet sukua itse
Kurjanlaista?

VÄINÖ.

Kun liet nuori,
Niin väistäite vanhempata.

NUORI JOUKO (rehentelevästi).

Vähä on vuosista väliä.
Tietävämpi tielle jääpi.
Lienet vanha Väinämöinen,
Niin lähdemme laulusille.

VÄINÖ.

Mitäpä minusta liene.
Ain' olen elellyt näillä
Kotipellon pientarilla,
Kuunnellut kotikäkeä.
Vaan jos kuitenkin halajat,
Sano mit' ylintä tiedät.

NUORI JOUKO (yhä kiihtyvästi syytäen).

Tiedänpä minä jotakin:
Räppänä on liki lakea,
Kiuasta liki on lieska,
  Hyvä on hylkehen eleä;
Luotansa lohia syöpi,
Sivultansa siikasia.
Siiall' on sileät pellot,
Lohella laki tasainen;
Hauki hallalla kutevi;
Ahven arka, kyrmyniska
Syys-ajat syvällä uipi,
Kesät rannalla kutevi.

  Vielä tiedän muunkin tiedon:
Pohjola porolla kynti,
Etelä emähevolla,
Takalappi tarvahalla,
Pitkät on puut Pisan mäellä,
Hongat Hornan kalliolla.

  Kolme on koskea kovoa,
Kolme järveä jaloa,

Kolme vuorta korkeata
Tämän ilman kannen alla:
Hämehess' on Hälläpyörä,
Katrakoski Karjalassa,
Ei ole Vuoksen voittanutta,
Yli käynyttä Imatran.

VÄINÖ.

Lapsen tieto, naisen muisti,
Ei ole partasuun urohon
Eikä miehen naisekkaan. —
Sano syntyjä syviä!

NUORI JOUKO (syytäen).

Tiedän mä tiasen synnyn,
Tiedän linnuksi tiasen,
Kyyn viherän käärmeheksi,
Kiiskisen veden kalaksi;
Raudan tiedän raukeaksi,
Mustan mullan muikeaksi,

Varin veen on vaikeaksi,
Tulen polttaman pahaksi.

Vesi on vanhin voitehista,
Kosken kuohu katsehista,
Itse luoja loitsijoista,
Jumala parantajista.

Vuoresta vetosen synty,
Tulen synty taivosesta,
Raudan alku ruostehesta,
Vasken kanta kalliosta.

Mätäs on märkä maita vanhin,
Paju puita ensimmäinen,
Hongan juuri huonehia,
Paatonen patarania.

VÄINÖ.

Muistatko mitä enemmin.
Vain jo loppuivat lorusi?

Nuori Jouko.

Muistanpa ajan mokoman,
Kun olin mertä kyntämässä,
Meren kolkat kuokkimassa,
Kalahaudat kaivamassa,
Sydänveet syventämässä,
Lampiveet on laskemassa,
Mäet mylleröittämässä,
Louhet luomassa kokohon.

Viel' olin miesnä kuuentena
Tätä maata saataessa
Ilmoa suettaessa,
Ilman pieltä pistämässä,
Taivon kaarta kantamassa,
Kuuhutta kulettamassa,
Aurinkoa auttamassa,
Otavaa ojentamassa,
Taivoa tähittämässä.

VÄINÖ.

Jo varsin valehtelitkin!
Ei sinua nähty, kuultu
Tätä maata tehtäessä,
Taivasta asettaessa.

NUORI JOUKO (röyhkeästi).

Kun ei lie minulla mieltä,
Kysyn mieltä miekaltani.
Laulaja laveasuinen,
Tartu kalpahan käsiksi.

(Vetää miekkansa; Kirri samoin.)

VÄINÖ.

En noita pahoin pelänne
Miekkojasi, mieliäsi.
Toki en kanssasi katala
Lähde miekan mittelöön.

NUORI JOUKO (yltyen).

Ken ei käy kalpahan käsiksi,
Sen minä siaksi laulan,
Panen semmoisen urohon
Sen sikäli, tuon täkäli,
Läävän nurkkahan nutistan!

KOUKI (syrjästä).

Tuotako suvaitset, Väinö?
Ota miekka, lyö muruksi!

VÄINÖ (Joukolle, alussa tyynesti, sitte kiihtyen).

Tuota varroinkin sinulta:
Ylpeyttä yllin kyllin,
Itseluuloa isosti,
Raakuutta rajattomasti.
Vaaksan tietoja varalla,
Peninkulma kerskausta;
Kuntoa mättähän korko,
Vuoren korko röyhkeyttä;

Muistotietoja murunen,
Viisautt' ei viivan verran;
Pilvi kunnianhimoa,
Kateutta suon syvältä;
Koko hinkalo valetta,
Totta vain torajyväksi.
Ketun on sulla viisautta,
Alhaista eläimen mieltä,
Mutkikasta, juonikasta,
Ei ylevän ymmärrystä.
Suden on himo sinulla,
Raateleva, kurja, raukka,
Ei ylhäinen lemmen into.
Olet kuin kateinen koira,
Kiertelevä, kaarteleva,
Vaan et kunnon kilpaveikko.
Etkö nyt häpeä häijy?
Etkö vaivainen vajoa
Maan mutahan, suon sisähän?
Vaivu, vaivu!

NUORI JOUKO (hätäyneenä).

Auta, Väinö!
Tietäjä iän-ikuinen,
Pyörrytä pyhät sanasi!
Annanpa parahan makson.

VÄINÖ.

Niin mitä minulle annat,
Jos pyörrän pyhät sanani?

KIRRI (puun takaa, johon on paennut Väinön loitsiessa).

Lupaisitko vanhan jousen!

NUORI JOUKO.

Annan jouseni parahan.

VÄINÖ.

Mene hurja jousinesi!
On aseita itselläni

Joka vaarnalla varattu. —
Painu maahan jo matonen,
Suon sisään salakavala!
Suuri on paasi painamassa,
Raskasten vikojen vuori.
Painu, painu!

NUORI JOUKO.

Auta, Väinö!
Pyörrytä pyhät sanasi!

KIRRI (syrjästä).

Lupaisitko vanhan purren!

NUORI JOUKO.

Annan purteni parahan.

VÄINÖ.

Pursia on itselläni
Tuulen viedä, toisen tuoda.

Sorru sortaja hyvien,
Vainoja vapahan laulun,
Pimeähän piilotaite,
Syvemmmälle kyyn kotihin,
Sorru, sorru!

NUORI JOUKO.

Auta, Väinö!
Päästä tästä pälkähästä!

KIRRI (syrjästä).

Antaisit hänelle orhin!

NUORI JOUKO.

Annan orhini parahan.

VÄINÖ.

On hepoja itselläni!
Uppoa susi syvälle.

Syvä on paha sisusi,
Ilon- ja valon-vihainen.
Painu, katkuinen kekäle,
Ainiaksi painu, painu!

NUORI JOUKO.

Auta jo, Suvannon urho,
Nosta nuorta Joukahaista!

KIRRI (syrjästä).

Voisit kultia luvata!

NUORI JOUKO.

Annan kultia kypärin.

VÄINÖ.

Kysy en kurja kultiasi.
Iki kullat on itselläni.
Kutistu kokohon raukka,

Kuin lumi keväimen tieltä,
Yö keväisen päivän tieltä.
Putoa Puhurin suohon
Hallattaren vuotehelle,
Siell' uneksi yön kodissa
Jäisen puolison povella,
Sinne sorru!

NUORI JOUKO (yhä hätääntyneemmin).

Päästä, päästä!
Vaka, viisas Väinämöinen.

KIRRI (hätäisesti).

Anna aumat, pellot, mullat!

NUORI JOUKO.

Annan aumani kotoiset,
Heitän hietapeltonikin
Itseni lunastimeksi.

VÄINÖ (jatkuessa yhä kiihtyen).

Omat on peltoni paremmat,
Omat aumat armahammat.
Vaivu vieläkin syvemmä,
Mutahan Manalan virran!
Vie sinne matala mieli,
Luonto karsas ja katala.
Sorru jo lamassa siivin,
Haaskalintu hautahasi,
Jotta sointuisi somemmin
Saloilla keväiset kielet
Luonnon puhtahan povesta.
Sinne sorrutkin harakka.
Voi mätäskin maasta nousta,
Vaan ei öykkäri yletä;
Kohotti petäjä päänsä,
Oksat linnuille levitti –
Halpa mies hakona vaipui,
Mieli myrrin nyrrillänsä.

Pilvihin paneite päivä,
Välky taivas valkeoita,

Jyrise jumalan ilma,
Kalliot paloiksi pauku!
Tuuli, tuppuran tekijä,
Räiskyttele rannan hiekat
Silmille pahan sikiön,
Häijyn miehen häämenoissa!
Vinku tuuli vimmatusti
Irnuvirttä ilkeätä,
Nyt kun juopi nuori Jouko
Suossa sammakon olutta.
Sorru kuin somerovuori,
Sorru, sorru!

NUORI JOUKO (yhä hätääntyneemmin).

Viisas Väinö!
Säästä vielä heikko henki!
Virta jo jalkoja vetävi,
Hiekka silmiä hijovi.

KIRRI (hädissään).

Anna jos mitäkin annat,
Mutta säästä siskoasi!

NUORI JOUKO.

Kun pyörrät pyhät sanasi,
Annan pirtin pyyhkijäksi,
Kutojaksi kultavaipan,
Mesileivän leipojaksi —
Annan Aino siskoseni.

KIRRI (hurjistuen, epätoivoisesti).

Voi katala kauppojasi!
Voi minua mies poloista!

(Poistuu.)

KOUKI (hykertäen käsiään).

Se oli voittoa parempi!

VÄINÖ.

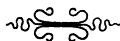
Säästäisinkö? — Päästäisinkö? —
Jo säästänkin! — Jo päästänkin!
Kun noin pyrkinet parata,
Suot suloimman lunnahasi,
Riemun rintani valoksi,

Niin pyörrän pyhät sanani,
Päästän linnun lentosalle —
Kun et liekin yölepakko. —
Lepy nyt, vihainen virta,
Vuolahana vuotamasta
Päälle syyllisen urohon.
Suistukoot syvälle syysi,
Viat virtojen mukana;
Sortukoon sakea sappi,
Mutta mies mudasta nouse
Vapahana vammoistasi.
Nouse kuin savesta saukko,
Läikkykarvainen, korea.
Puhdistuisitko pulassa,
Nousisitpa nuorempana
Kuin paju palon kylessä,
Survottuna, sorrettuna
Keikahtaa kevein mielin;
Niin sinäkin, nuori Jouko,
Nouse, keiku ketterämmin,
Pesi pääsky, liehu leivo,
Elä huuda huuhkajana.

Anna luonnon leikitellä,
Anna ihmisten iloita,
Itsekin ilosta nauti,
Se on tervehen tekoa.
Jollet sietäne iloja,
Päivän paistetta pakene —
Se ilon loi ihmisille —
Menekin susien maille,
Yön ja talven tunturille,
Kussa ei kuuta, aurinkoa
Eikä tähtien valoa.
Mutta nyt on nousuaika,
Kuulet lintujen lirinän —
Jäniskin jo tuosta juoksi.
Aurinko salon sisästä
Jo vesiä välkyttävi,
Herätellen heikommatkin.

(Tarttuen Joukoa käteen)

Nouse, Jouko, notkostasi
Päivän kirkkahan poluille!

KOLMAS NÄYTÖS.

Joukolan pihamaalla pyhien puitten varjossa. Oikealta näkyy tupa, perältä aitta. Aamupäivä.

TAINA (koristaen Ainoa).

Ruusuposkisen otsalle
Seppele sopii somasti.
Nämäkin helakat helmet
Käyvät valko kaulallesi
Kuin sininen lemmenkukka
Lähtehelle reunustaksi.
Nämä kuulut kultavitjat
Riipustelen rinnoillesi
Kuin kevähän rintapäille

Maaemo mataran nosti.
Tämä päiv' on äidillesi
Muutoksien muistopäivä:
Kolmekymmentä on vuotta
Täsmälleen tänä kevänä,
Kuin isäsi intomielin
Toi tytön Kalevalasta,
Minut ryösti marjamaalta.

AINO.

Miksi jäitkin ryöstäjälle?

VANHA JOUKO.

Vie sinä, minä vikisen,
Olet vievinäs väkisin,
Tulen puolen mielelläni —
Niin tais' olla Tainan laita.

(Lähtee pirttiin oikealle.)

TAINA.

Täsmälleen tänä kevänä,
Tämän kevätpäivän päälle
Täytät vuotta kuusitoista
Kukkana isäsi mailla.
Siksi nyt sua somistan,
Kultaseni, lintuseni.
Laitan kuin kevättä luonto
Soreaksi, sointuisaksi,
Mainioitten morsioksi,
En kotihin ryöstölinnun.

AINO.

Olen lapsi morsioksi,
Äiti.

TAINA.

Tyynny, tyttiseni!
Jo olet tupelle tullut.
Pian päilyt tähkäpäänä.

Aavistan isosukuista
Ainolleni.

AINO.

Voi kuin haastat,
Äiti!

TAINA.

Kuin katolla pääsky,
Lauleskelen lapselleni,
Jonk' on lentovalmis siipi.

AINO.

Näetkö tuolla —!

TAINA.

Kirrin äiti!

MELLA (tulla tuoksuttaa oikealta).

Terve, Taina! Terve, Aino!

TAINA.

Terve tervehyttäjälle!

MELLA (Ainoa tarkastellen).

Siinäpä sileä lintu.
Vasta on pesästä päässyt,
Mut jo kuulu kullan solki.
Kertomus kylässä käypi
Kevätjuhlasta jalosta,
Kuinka istui Aino neiti
Polvella Suvannon sulhon! —
Suurelliset suurten luona,
Lapsi vanhan vaalijaksi!
Hah, ha ha! — poloinen Kirri!
Olisit sukua suurta! —
Joukolata autellessa
Heimosi sodissa sortui. —

Aino ei sinusta huoli.
Taina möikin tyttärensä —
Hyvästi, hyväsukuiset!

(poistuu vasemmalle.)

TAINA.

Rutjan koskehen, rutale,
Kiroinesi, kiukkuinesi!

AINO.

Aiti, äiti! peitä tyttös,
Paina maahan marron alle!
Tuo ampui likaisen nuolen,
Polttavaisen myrkkypiston.
Se syöpi sydänvereni,
Imeksii iloni virran
Kuin lukki. Jo peitä, äiti! —
Mit' olen pahoja tehnyt?! — —
Äiti!

TAINA.

Viihdy, lintuseni!
Kerron kaskun. — Heinikossa,
Kukkaniityll' istui lapsi,
Äidin polvelt' äsken päässyt,
Siin' iloitsi, nauroi, leikki.
Niin sihahti ruoho — sieltä
Musta kyy läheni lasta —
Pisti pientä — pois suhahti:
Lapsi parkaisi pahasti! —
Syytöntäkin pisti käärme.

AINO.

Miksi noin on tuhma luonto?

TAINA.

Liekö tuhma vaiko viisas,
Vaatinut on valvehille,
Aseihin, sotajalalle,
Voittosille luonnon kanssa.

AINO.

Ihmisten ilettävien. —
Minut peitä, äiti, noilta,
Niit' en kestä.

TAINA.

Piilosilla
Et karaistu kestäväksi.
Voimia elämä luopi.

AINO.

On elämä nurja, julma
Ryöstövalta.

TAINA.

Viihdy, lapsi!
Tyynny kuin tuo lähde tuossa. —
Siit' annan sinulle vettä. —
Kas niin, rauhoitu! Nyt silmäs

Kirkastuu kuin lähde tuossa.
Täm' on, tiedät, uhrilähde.
Pyhä on voima sen vedellä.
Pyhä on tässä tuomilehto —
Tunnetko väkevän tuoksun?
Tuometarten hengitystä.
Tuolla pulska Pihlajatar
Kukkansa suvelle säästi. —
Käypi niin keveä tuuli,
Raitis, lämmin. Se sulosti
Poskias sukostelevi.
Näetkö kuvasi tuolla
Lähtehessä? Siit' iloitse,
Ett' olet verevä, nuori!
Iloitse ilon ajalla,
Vielä kukkuvi käkesi!
Nyt kevät on tuolla — tässä.
Kuuletko? — Kas siellä rastas!

AINO (ihastuksissa).

Äiti, äiti!

TAINA.

Lintuseni!

AINO.

Pyhä on tämä uhrilehto!

TAINA.

Eikö totta! Nythän tunnet.

AINO.

Tunnen kuin keväinen tuuli
Toisi kaikki kaipauksen
Ristiaallot rintahani.
Tunnen kuin palava päivä,
Luojan suuri lemmen silmä,
Hautoisi unelmiani,
Aikois mieleni avata
Kuin puhtoisen kukkarinnan
Puhtahalle maailmalle:

Tuolle metsän tuuloselle,
Tuolle taivahan tulelle,
Vettenkin vesivalolle,
Aamun kiilto kastehelle,
Nuorille kevätkukille —
Sillekin, jota en tunne,
Jota aavistan ja etsin. —
Sano, äitini, mit' etsin?

TAINA.

Etsit — etsit? — Vastauksen
Tuop' elämä aikanansa.

AINO.

Äiti, äiti! Tuolla Jouko
Veljyeni — aivan yksin! —
Ja verissä! Missä Kirri? —
Kaatunutko?

TAINA.

Taikka Väinö
On tapettu, laulu laannut!
Väinönkö veressä Jouko?
Varjele vakainen Luoja! —
Mitä hupsin! — Arvaisinko!

AINO.

Lausu, äiti!

TAINA.

Viihdy, lapsi!
Monesti tukala tuuli
Tuonut on iloisen ilman.

AINO.

Tuossa kierokulmaisena
Hän kivelle kyyristäypi,
Silmä maahan muljotellen. —
Minä en kysyä tohdi.

TAINA.

Miksi noin nolona istut?
Mikä on sulla, poikueni?

VANHA JOUKO (astunut Tainan kysyessä pirtistä esille).

Tuota jo ennustin sinulle.
Miksi loitolle noin istut,
Ventona, verissä otsin,
Pää käsissä kyyrysillä?
Sano, mist' olet verissä?

NUORI JOUKO.

Muistathan, isoni vanha,
Kuin kerran salolla ilves
Repi varsasi parahan;
Niin nyt karkasi kavala
Mies metsästä kasvoilleni,
Repi, raastoi —

(tyrskii.)

TAINA.

Kuka?

AINO.

Miksi?

VANHA JOUKO.

Vartokaa! — Selitä, poika!

NUORI JOUKO (itkien).

Kostoksi kova-osainen
Nosti kyntensä koholle.

TAINA.

Kuka nosti?

AINO.

Mistä kosti?

VANHA JOUKO.

Jatka, poika!

NUORI JOUKO.

Tappelimme
Niinkuin metsot soitimella.
Tärähteli hiekkatanner. —
Sinne se kupertui kurja.

TAINA.

Kuka nyt kupertui? lausu!

NUORI JOUKO.

Ensin hän yleni maasta,
Kuusen alta kurkkuhuni,
Siitä kasvoille kapusi. —
Silloinpa sipaisin miestä
Kupehilta luisin kourin.
Nostin, käänsin — keikahutin,
Että tallukset livahti,

Maahan paiskasin — parahti. —
Liekö jäänyt heikko henki.
Täss' on Jouko — siellä Kirri.

AINO.

Murhasitko —?!

TAINA.

Ja sit' itket?

NUORI JOUKO.

Tuot' en itke, muuta itken,
Surujani suurempia.

AINO.

Murhasitko, julma Jouko?
Teitkö vielä julmempia!

TAINA.

Tapoitko Suvannon urhon?

NUORI JOUKO.

Tein vielä tukalampata.

AINO.

Kerro, kurja!

TAINA.

Haasta, haasta!

VANHA JOUKO.

Ei sovi tyrskiä miehen.
Haastele sulalla suulla!

NUORI JOUKO.

Sääli on sinua, sisko.

AINO (tyrmistyneenä).

Kerro kaikki!

NUORI JOUKO.

Kertoisinko —
Kestäisitkö?

AINO.

Tuota lausut!
Muistatko tarusta kissan?
Hiirtä purren se murisi,
Kysyi: „Kestätkö enempi?“ —
„Kestän kuolla“, hiiskui hiiri.
Sinäkin puret minua,
Kysyt sitten.

NUORI JOUKO.

Sisko rukka.
Oli se kamala laulukiista:

Kuin olis koskea kaksi
Vaahdonnehet vastatusten.
Minä kun päästelin sanoja,
Hyppi hongatkin ilosta,
Suossa sammalkin sakosi
Muuramiksi, maaramiksi. –
Mutta kun veteli Väinö,
Hongat sortuivat surusta,
Marjat vaihtuivat muraksi, –
Sorruinpa minäkin sorja
Pahan vallan vainotessa
Suun tasalta suomutahan.
Sielt' en päässyt päivilleni,
Vaikka tarjosin tuhatta,
Sen hyviä, tuon paraita,
Ennenkuin lupasin – – Aino!

(purskahtaa itkuun.)

Se särkee sisuksiani.

AINO.

Aavistan pahan sanoman.

NUORI JOUKO (yhä tyrskien).

Ennenkuin — —

TAINA.

lupasit lahjan.

NUORI JOUKO.

Lupasin emoni lapsen.

TAINA ja VANHA JOUKO (hyvillään). AINO (alakuloisena).

Lupasit emosi lapsen!

NUORI JOUKO.

Väinämöiselle varaksi,
Oman pääni päästimeksi
Annoin Aino siskoseni —
Sit' itken —

TAINA (rohkaisevasti).

Sitäkö tyrskit!

NUORI JOUKO.

Itken ja vihasta kiehun.

VANHA JOUKO.

„Mies sanansa“ — muista poika!

NUORI JOUKO.

Tuonpa muistan, siksi itken.

TAINA.

Itke, kun ilosta itket. —
Tuot' olen toivonut ikäni,
Sukuhuni suurta miestä.
Nyt on terve tultuansa
Vävykseni Väinämöinen.

AINO.

Tuot' uskoin sinusta, äiti. —
Voi sinua, veljyt kurja!
Kysymättä, kuulematta
Möitkin siskosi sydämmen.

TAINA.

Ei suruihin syitä, lapsi.
Vasta alkavat ilosi,
Saatuas parahan sulhon
Mitä lie mailla mainittuna.

AINO.

Näinkö nuorna peitetään
Hunnun alle kaunis kutri?
Jäisi kuutamot komeat,
Päivät päivist' armahimmat,
Kukkaset kotipihalle,
Marjatkin kotimäelle —
Näinkö nuorna?

(kaulaten äitiään)

Äiti, äiti!

TAINA.

Mene huima huolinesi!
Paistavi Jumalan päivä
Muuallenkin maailmassa,
Ei isosi ikkunoille.
Myös on marjoja mäellä
Ilmassa etempänäkin,
Ei aina ison ahoilla.
Vasta on kevättä luonto
Käkösen kukahtaessa;
Vasta on mielesi metenä
Armahan asuntomailla.

NUORI JOUKO.

Kuulet äitis! — möinkö yksin?

AINO.

Sysi on musta mulle mettä.
Kuku kuoloa käkeni!
Meret suuretkin sulavat,
Ei sula sydänsuruni.

NUORI JOUKO.

Pois pakenen silmistäsi.
Sukuni häpeän kostan
Laajasuulle laulajalle.

TAINA.

Heitä jo kamala kosto! —
Riehuessas riihotonna,
Särit lasna sääriluusi —
Särit vanhempas sydäntä.
Vaan kun nyt isona lasna
Kulkiessas maailmassa
Teet tuhoja tuhman lailla —
Poltat mieltäni pahemmin.

NUORI JOUKO (uhkamielin).

Viel' on nuolia varalla,
Sulkapäitä, myrkkyisiä.
Niillä väijyn Väinämöistä
Kärppänä kiven kolossa;

Joka askelta ajelen,
Kunneka nopea nuoli
Voitti, mit' en lauluin voita. –
Sisko kultani, hyvästi!

(Menee oikealle.)

VANHA JOUKO.

Meni, mik' on mennäksensä.
Ei pysy panentamieli. –

TAINA.

Armas Aino tyttöseni.
Nyt asetu morsioksi
Kuin nuo kukkaset kedolla.

AINO.

On niin tuskallista, äiti.
En tiedä mitä sanoisin.
Ymmärsit minua ennen,
Minä ymmärsin sinua.

Nyt en puoltakaan tajua
Neuvoistasi. Etkä tunne
Nyt kuin ennen tunnettani.
Kun menen mäelle yksin,
Metsän tuulille puhelen,
Taikka lausun lintusille,
Ne minua ymmärtävät,
Minä niitä.

TAINA.

Tuulosille —
Metsän puille – lintusille. —
Niin, menekin, viivy hetki,
Viihdytä sydän-alasi
Lainehuiset läikkymästä.

(Aino poistuu.)

TAINA (V:lle Joukolle).

Näitkö nuo siniset helmet
Sekä vitjat kultaviplat
Oman tyttösi povella?

VANHA JOUKO.

En näkisi näytettäissä
Helmiäsi, kultiasi,
Noita naisien koruja!

TAINA.

Näkisit hyvinkin, luulen,
Kun tietäisit tyttäresi
Kanneksivan kaulallansa
Lempilahjan laulajalta.

VANHA JOUKO.

Suvannonko sulho —?

TAINA.

antoi
Lahjaksi korut tytölle,
Ainon itse tietämättä.
Kevätjuhlassa kedolla
Kävelimme, niin pujotti

Väinö noin käteeni lahjan,
Lausui: annahan tytölle.

VANHA JOUKO.

Se oli suuren miehen lahja. —

TAINA.

Jota ei hylätä henno. —
Mutta nyt sisälle käymme.
Paremp' on tytön nyt yksin
Rauhoittua. Kenties kohta
Väinö tääll' on. Moista miestä
Odotamme orren alla,
Ei pihalla.

VANHA JOUKO.

Totta, totta.
Mut minuss' on outo tunne:
Aina kun lähell' on onni,
Vaara väijyvi lähinnä.

TAINA.

Taatto auta, väistä vaara!

(Menevät pirttiin.)

AINO (tulee vasemmalta).

Pois menivät vanhempani.
Miks' ovat minulle kahle
Omaiseni — äitinikin?
Nyt hengitän keveämmästi:
Luonto suo minulle rauhan,
Ei pakoita tuntoani,
Ei sano: rakasta tuota,
Tuota ei vihata käske.
Luonto suo sydämmen luonnon
Oikeuttansa ajella.
Täällä nyt rakastan teitä,
Kotituulet, lehto, lähde.
Rakastan kotiväkeä,
Veikkoakin hurjapäätä.
Kirriäkin. — Kirri rukka!
Elätkö? Oletko kuollut?

Kuollutko poloinen Kirri! —
Olit niin hyvä ja häijy.
Rakastitkohan minua?
Minäkin ehkä sinua.
Rakastinko? — tietäisinkö! —
Muut sanovat — min' en tiedä.

Mut tuli kevät iloinen,
Toi iloisen uhrijuhlan
Leikkinensä, lauluinensa —
Suruinensa.
Siell' ihastuin, innostuinkin
Lauluihin ja laulajahan.
Ne sanat valon suloiset!
Ne silmät sinen valoiset!
Moist' en ollut kuullut, nähnyt.
Huomannut en muita silloin,
Näin ylinnä Väinämöisen
Kuin käen hopearinnan
Kukkulalla kuusikossa.
Se oliko rakkautta? —
Muut sanovat — min' en tiedä.

Mutta voittanut on Väinö
Veljeni — häneltä siskon!
Minut? — Väinö? — Näinkö nuorna
Lohkaistaan kotoa koivu,
Pyhän lehdon liepeheltä?
Ryöstetäänkö? — Kienties kohta
Tempaisee tukeva koura
Vyötäröistä pienen linnun.
Viepi kuin vihainen tuuli
Myrskyn suuhun.
Hän on uljas ja väkevä
Sankari: ei käytä kieltä
Kosiessa, vaan tekoa
Reipasta. Vapisen häntä
Turvatonna, puoltajatta.
Joko kuulen? — — hän tulossa!
Piilotainpa tänne.

(Menee puitten varjoon; Väinö ja Kouki tulevat.)

VÄINÖ.

Tässä
Se suloinen uhrilehto,

Jossa liikkunut on Aino.
Olisin ilmassa kotka
Taikka kyttä kuusen alla,
Niin otus ei oivaltaisi:
Kuuntelisin lintuani
Mitä laulaisi haluja.
Toivoisi toverikullan,
Minä astuisin esille. —
Miks epäilen onneani,
Voittoani, itseäni? —
Arpoisinko, onnistunko? —
Tämäpä tukala hetki!
En ole kokenut ennen
Tätä pelkoa pahaista,
En sodissa suurimmissa. —
Seisohan takana, Kouki! —
Käynkö nyt tupahan tuonne
Vaiko tässä vartioisin
Tytön kaunosen tuloa?

KOUKI.

Mies olet, uros parahin,
Toki turhasta tutiset.
Miksi arpoja kyselet?
Tyttö on voitettu, omasi.
Kun löydät, sylihin riistä,
Viemme vinhasti kotihin.

VÄINÖ.

Väkisinkö rakkautta?
Sulle outo on tilani.
Tämä se kysyvi miestä. —
Tuosta taitan kukkasia,
Ne ripottelen polulle.
Kävisi tuvasta tyttö
Lähtehelle — ne näkisi,
Ottaisi yhdenki niistä:
Se hyvää jo ennustaisi.
Sen sitoisi rinnoillensa:
Se jo tietäisi parasta.

(Ripottelee kukkia lähteelle päin.)

AINO (erikseen).

Tuoko nyt urohon työtä!

VÄINÖ (huomaa Ainon).

Te — te—terve! — Luonnotarko,
Vaiko armas Aino neiti? —

(syrjässä:)

Kuinka onkin hän ihana!
Varsin juhlavaattehissa! —
Kenties vartoikin minua. —
Arvasi minun tulevan,
Niin puki päällensä parasta —
Nuo helytkin antamani,
Kukkiakin kutrillensa! —
Millä alkaisin sanoilla? —
Seisohan takana, Kouki! —
Tässä impi, — tuossa lähde,
Kukka vettä kurkistavi —
Kuvansa näkevi siellä —

KOUKI.

Iske kohti kuin vasama!

VÄINÖ.

Sinua etsin, neiti nuori,
Kuin kadonnutta kevättä!

AINO.

Mitä lienet etsimässä,
Senpä ryöstätkin minulta.

VÄINÖ.

Sinua etsin neiti nuori,
Kuin säveltä laululleni.

AINO.

Säveltä jos etsinetkin,
Ryöstätpä sydän-iloni.

VÄINÖ.

Sinuapa, immyt, etsin
Niinkuin kieltä kanteleesen.

AINO.

Kieltä etsit, kiusaellen
Sydämmeni kielet katki.

VÄINÖ.

Etsinpä sinua, immyt,
Kuin elämä henkeänsä.

AINO.

Henkeäs minulta etsit —
Viet elämän hengeltäni.

VÄINÖ.

Näetkö kuusta koivun luona?
Nepä näyttävät somilta,
Kuin uros keralla naisen.

AINO.

Vähän on miehessä urosta,
Ken lie kuuseksi kuvattu.

VÄINÖ.

Kaks on puussa puhjennutta:
Kukka lehtyen keralla.

AINO.

Moni on kukka lehtyettä,
Moni lehtikin kukatta.

VÄINÖ.

Kaksin on lehdossa linnut:
Laulaja ja kuuntelija.

AINO.

Ei yhdelle lintu laula:
Koko metsä kuuntelevi.

VÄINÖ.

Kaksin huulet kaunihimmat,
Kaksin silmätkin somemmat,

Kaksin kaikki on jäsenet,
Kaksin kaulasi helyjä. —
Kannakin minulle, neiti,
Helmiäsi, kultiasi.
Tulekin Kalevalahan
Kotini valostajaksi,
Mesileivän leipojaksi!

AINO.

En sinulle enkä muille
Kanna kaulalla helyjä:
Niitä kannoin nuoruudelle
Kuin kevätkin kukkiansa.
Nyt hyvästi, kevähäni!
Helmet, kullatkin hyvästi!

(Viskaa kukat, kullat, helmet puistoon ja pakenee lehtoon.)

VÄINÖ (hämmästyneenä).

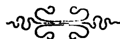
Noinko jätti hän urohon,
Niinkuin hirvi hiihtäjänsä? —
Metsän kohtuhun katosi!

KOUKI.

Mitä ei tyttö itse anna,
Se ota emon kädestä.

VÄINÖ.

Mies monikin naida voisi,
Jollei huolisi kosia.

NELJÄS NÄYTÖS.

Joukolan iso pirtti. Seiniä vasten ja pöydän ympäri lavitsoja. Nurkissa kuusia, joiden suojassa oluttynnyriä. Katetulla pöydällä vahvasti ruokia.

NUORI JOUKO (istuu nojaten pöytään).

Häät, joit' en laulettavan soisi,
On tulossa.
Häät, joit' en soisi tanssittavan,
On tulossa.

(tyhjentää pöydältä haarikan)

Tuo, Sinikka, siivon lailla
Sit' olutta oivallista.
Kurja tässä on elämä

Onnetonna, olvetonna.
Sääli kuollakin urohon,
Joka on muita muhkeampi:
Jäisi metsä miestä vaille,
Joukola urosta vaille.

SINIKKA

(syrjässä ripotellen lattialle lehtien sekaisia kuusen havuja).

Mokoma pojan porilas!

NUORI JOUKO.

Mut on murhetta elämä:
Siskon vie vihainen koira
Juhlivasta Joukolasta.
Häpeäksi käy elämä
Voitettuna, armoin alla. –
Tuo olutta, orjapiika!

SINIKKA.

Tupa on ensin laitettava
Koreaksi häätuvaksi.

NUORI JOUKO.

Korpi on korea kyllä
Häijyn miehen häätuvaksi.

SINIKKA.

Joutikin sinulle murhe,
Häpeää kypärän täysi:
Ryöstäjälle, raastajalle,
Orjan onnen sortajalle —
Kylvän suoloilla surusi,
Jotta haavas kirveltävi.

NUORI JOUKO.

Rumat on rumalla eljet.

SINIKKA.

Olin ennen aikoinani
Mielestäsi kyllin kaunis,
Kelpasin pojan pidellä. —

Muistatko mitenkä riistit
Lapsen itse laittamasi
Rinnoiltani? — sulloit suohon,
Kun häpesit orjan lasta —
Vaikka itkin ja valitin.
Nyt on kosto kohdallasi,
Synkkä, julma ja kamala.

NUORI JOUKO.

Mene ruoja kostoinesi,
Tai sinut lampehen laulan
Rupiseksi sammakoksi! —
Tuo olutta, Turjan tyttö!

SINIKKA (lennättäen haarikkata).

Juo katala! — Tässä!

NUORI JOUKO.

Näetkö
Pojan pulskan ja komean!

Tähystä tätäkin jousta,
Nuole näitä nuoliani!
Tahdotko, sinua ammun
Tuolla myrkkyisellä, tuolla?
Kun valitat vaivojasi,
Päästän pois pahoilta mailta
Orjapiian onnettoman.
Seis nyt! niin ojennan jousta!
Miksi huudat? — Väistyi raukka.
Onko orjankin elämä
Nautintoa? — Nihkaisenpa
Rohkeutta tästä. Mutta
Jos olisi käärme siellä! —
Tai sakona sammakoita, —
Jos se kostaisi katala. —
Hyi, rumia lonkeroita!
Tuot' en juo, en! Säästän sulhon
Terveydeksi moisen moskan.
Se sopii sopen kululle. —
Mistä nyt uhkaisi kosto
Joukoa? Jos laulu petti,
Ei petä ovela nuoli.

Ei näe, ei kuule Väinö
Väijyvätä liikkujata.
Niin salassa käypi tieni,
Että ei ehätä sulho
Kättä käpsätä tytölle
Kuin jo keikahti kedolle.
Missä viipynevät veikot,
Naapurin navakat miehet:
Lupaelivat avuksi.
Miksi suututin ma Kirrin,
Sotaveikkoni parahan?
Kenties missä hän minua
Vartioi nyt väijyksissä,
Kuin minä Suvantolaista.
Voipi nuolta katkerata
Kätkeä povensa alla
Minun vaivaisen varalta.
Kun näkevi kuusen alla
Väijyväni Väinämöistä,
Jo salassa murroksesta
Nopsan nuolen linkoavi
Masmalooni, maksahani:

Miks ei tehtykin minulle
Silmiä joka sivulle,
Joka kulmalle käsiä,
Nähdäkseni, lyödäkseni
Joka surman suuta vasten. —
Missä veikot viipynette? —
Joko kuulenkin kolua! —
Tuossa! — terve tultuanne!

(Kylänpoikia: PURMO ja SORMO.)

KYLÄNPOJAT.

Terve!

(Kättelevät Nuorta Joukoa.)

SORMO.

Etkö jo iloitse,
Veikko? — häitä on tulossa!

NUORI JOUKO.

Kysytpä ivalla tuota. —
Itkeä voin syötävästi,
Voin sutena jollotella.

PURMO.

Tässä pöytä on katettu,
Tuolla kuuset kukkalatvat,
Niitten alla oiva oltta, —
Tarjoatko, veikko?

NUORI JOUKO.

Lennä!
Tuo, Sinikka, oltta tänne,
Haarikka urosta kohden! —

(Sinikka tuo olutta.)

Näittekö kylissä Kirrin?

SORMO.

Kirrin on kipeä mieli.
Siellä se kuleksi kurja
Neuvotonna, toivotonna.

NUORI JOUKO.

Eikä lähtenyt keralla?

SORMO.

Ei keralla; yksin lähti
Metsätietä uhkamielin,
Siskoas surulla muisti,
Sinua kovin kiroili
Pettäjäksi.

NUORI JOUKO.

Taaton poika!
Pettäjäksikö minua?
Enkö tuosta jo tapellut

Sen verisen koiran kanssa?
Pettäjäksi!

PURMO (Joukolle).

Juopas, veikko!

(Juovat, mutta Jouko on vaan juovinaan ja katsoo sen jälkeen ympärilleen.)

Onpa meitä miestä kolme,
Koston miestä — syy on Väinön!

NUORI JOUKO, SORMO ja PURMO.

Syy on Väinön! sille surma!

NUORI JOUKO.

Tahtoisi parahan immen
Joukolasta! Eipä jouda
Pois kotoa korven kukka.

PURMO.

Tässä on poikia varalla,
Nuorempia, pulskempia.

SORMO.

Ennen Kirrikin kuin Väinö.

PURMO.

Ennen Purmokin kuin Kirri.

SORMO.

Ennen Sormokin kuin Purmo.

NUORI JOUKO.

Pois kinastus! Ensin voitto.
Sitten on minulla valta
Palkita parasta miestä.
Oma on palkkani parahin:
Kukistus kopean Väinön! —
Siis nyt lähtö!

PURMO.

Varro, veikko!
Terästä teot kysyvät.

(Juopi olutta.)

Tällä karkaisen kovaksi
Luontoani. Tunnustanpa,
Ett' epäilen, lähteäkö. —

NUORI JOUKO.

Katala jäniksen jalka!

PURMO.

Pojat, jos pahoin puhutte,
Annan tuosta silmillenne.

SORMO.

Voi kutale mieheksesi!

PURMO.

Poikki suu, sakarisormi,
Taikka painan peukalolla! —
Väinö on väkevä noita,
Tietäkää! — kovaksi tehty

Miekkoja ja nuolta vasten.
Hauskempi olisi häissä
Juoda, riemuita, kuin juosta
Hölkyttää saloja pitkin.

NUORI JOUKO.

(jyhmien nyrkillään niskaan Purmoa, joka valittaa).

Tuosta annan! — tuosta! — tuosta!
Söitkö halvattu sanasi?
Teitkö jutkun, poika juntti!

PURMO.

Armoa! — olenhan valmis.
Teen jo lähtöä — ai, ai, ai!
Viettekin kanaljat hengen.

SORMO.

Hengettä mies oiva oisit:
Niin et söisi etkä joisi
Etkä tuhmasti tekisi.

NUORI JOUKO.

Sen tuhannen pöyrytukka! —
Viisastuitko?

PURMO.

Leikin päästin,
Niin pilasta teitte totta.

SORMO.

Puoli on totta leikissäkin.
Tunnen Purmon.

NUORI JOUKO.

Suori tielle,
Niin en muista tuota juonta!
Nyt, pojat, otatte neuvon:
Min' asetun aitan taakse,
Sormo käy kujasen suuhun,
Purmo murroksen sivulle.
Purmon nuoli jos ohaisi,

Sormon jo kävisi kohti,
Lopunpa tekisi Jouko:
Kalevaisen kallistaisi.
Mut salassa väijykämme!

KAIKKI.

Salassa, pojat, salassa!

PURMO.

Reilu poikia!

NUORI JOUKO.

Nyt tielle!

(Lähtevät.)

SINIKKA (yksin).

Mitä lie tulossa tästä,
Häätkö vaiko hautajaiset.
Nuo menivät kostotyölle,

Surmaksi jalosukuisen. —
Soisin, itse sortuisivat! —
Morsian — mitä sanoisin? —
On kuin päästä pyöritetty:
Ei pukeu pulmuseksi,
Kuin sopisi suuren miehen
Kainaloiselle kanalle. —
Sen lie Kirriä ikävä, —
Itkusuin surussa käypi,
Ei ymmärrä onneansa.
Moni juoksisi ilolla
Moisen sulhon morsioksi. —
Tuolta kolmessa tulevat!
Siirrynpä sivulle tänne.

VANHA JOUKO

(käypi Tainan ja Ainon edellä; istuu alakuloisena pöydän luo).

Näkyi jo toivoa kipene,
Mutta nousi murhepilvi
Kohdalta oman kotini —
Sammutti suloisen toivon.
Lapseni, oma vereni,

Elämäni synkistävät.
Poikani on kostotiellä,
Eripuran puuskan nosti.
Tyttäreni, tyhmä lapsi,
Ei omista onneansa. —
Kenest' on iloa tässä?

TAINA.

Ei pukeu puhtosiin;
Musta muoto, musta mieli. —
Tuotako valitat, tytti,
Kun hävitit kultavitjat,
Helmet, ristit rinnoiltasi?

AINO.

Sitäkö valitan? — Niinkö?
Sitäkö? — Enempi, äiti.

TAINA.

Lapseni, sinua neuvon:
Mene aittahan mäelle,

Siell' on arkussa ihanat
Silkit ja soreat kullat,
Joilla neinnä ollessani
Päivän, kaks olen kävellyt
Kukkana ison pihoilla,
Niin ne arkkuhun asetin.
Siit' on asti siellä ollut
Koskematta, katsomatta. —
Nyt mene, ota ne sieltä,
Pukeu kuin päivän tytti
Morsioksi!

AINO.

Niit' en itke.
Kevähän katoa itken,
Kukkieni kuihtumista,
Kun laitat minun poloisen
Vasten mieltä miehelään.
Näetkö tuvassa tässä
Kukkiani poljettuja,
Kylvettyjä — haudalleni?
Näetkö, äiti?

TAINA.

Täm' on tehty
Tyttiseni hääsaliksi.
Hääkansa jo on tulossa,
Koht' on täällä suuri seura,
Sulhosikin —

AINO.

Äiti armas!
Hautajaiset on tulossa.
Koht' on sulhonikin — surma.

VANHA JOUKO.

Kirrin taikoja nuo kaikki,
Suurta uppiniskaisuutta.
Luvattu mikä luvattu.
Vie väkisin vaattehille,
Morsioksi tee väkisin.
Moni on väkisin viety
Miehelähän — siellä itku
Vasta on vaihtunut iloksi.

AINO.

Noinko haastelet, isäni? —
Orja vietäne väkisin.

SINIKKA (syrjässä).

Tuolla puukotit minua!
Etkö itsekin lie orja.

VANHA JOUKO.

Se on maailman menoa.
Et näe etehes itse,
Kohtalo sinua viepi.
Minne vie? — sitä et tiedä
Ennenkuin perille pääset.
Tottele! — on luonnon sääntö.
Tyydy! — muut' ei lohdutusta.
Se minull' on kokemusta.

AINO.

Miten on onnellisten mieli? —
Kuin vapaitten aaltosien
Selvällä meren selällä.
Mitenpä poloisten mieli? —
On kuin kaivossa vetonen,
Ahdistettu, auringotta.

(nojaten Tainan olkapäähän)

Miks en jäänyt syntymättä
Taikka kuollut kuusiöisnä?
En olis paljoa pitänyt:
Vaaksan verran palttinata,
Pikkaraisen pientaretta,
Emon itkua vähäsen,
Ison vieläkin vähemmän,
Veikon ei vähäistäkään.

TAINA.

Suotta kalpenet surusta.
Kun tulet Suvantolaan,
Syötpä siellä vuoden, kaksi

Voisulaa, sianlihoja,
Vehnästä ja piirakoita,
Tulet muita muhkeampi,
Iloitset ikäsi kaiken
Suuressa sukutalossa.

AINO.

Ei kuki revitty ruoho.

(Ottaa lattialta puhkeamattoman lumpeen umpun.)

Tuossa ulppu umpinainen,
Jonka on sydän salassa.
Kainostellen, verhon alla
Näki se suloista unta
Aamusta, joka avaisi
Sen sydämmen auringolle. —
Valhettelevat unoset! —
Sen väkisti aukaisenko? —
Armotonta! lausut, äiti.
Tok' aukaisen säälimättä! —
Kuka on säälinyt minua? —
Kuinka puhtoiset sen lehdet,

Valkoiset ja hienot, hennot!
Ei tomun hiventä vielä. —
Revin ne, ripottelenkin
Sinne, tänne! — Kirveltääkö? —
Ei kysytä, kärsi kaikki! —
Nyt sydän on suojatonna,
Paljas — myrskylle sen annan.
Sen tekee vetehen mieli —
Heitän aaltojen ajolle! —
(Viskaa loitolle.)
Näitkö, äiti?

TAINA.

Lapsi kulta!
Kallista sydämmes korva
Ymmärryksen ohjaella!
Etkö syttyisi ilosta
Päästessäsi päivän maille,
Väinön vierikumppaniksi!
Niin tulisi onnen aika
Näille pohjolan perille,
Rajoille suloinen rauha;

Kilvan kukkisi ketomme,
Kilvan kansa kaunistuisi —
Sin' olisit onnen tuoja!

AINO.

Onnetonko muille onnen? —
Heitä hurjan myrskyn suuhun
Tyttösi revitty rinta!

VANHA JOUKO (kiivastuneena lyöpi oluthaarikan pöytään).

Lopun teen lorusta tästä!
Pane päällesi, kakara!

(Säikähtäen tarttuu Aino Tainaan.)

TAINA.

Tuolla kasvinkumppalisi!

KYLÄNTYTTÖÄ KAKSI (tulla tuoksuttavat käsikkäin ovesta sisään, toinen laulaen, toinen säestäen; kävelevät laulaessaan vieretysten lattiata, heijaten liittyneitä käsiään).

Terve, morsian suloinen!
Nyt sopii sinun iloita.
El' itke! miksikä itket?
Liity lintujen iloihin!
Tulet suurehen sukuhun,
Uljahimman urhon luokse.
Pukeite kevätvalohon,
Niin valaiset vanhempasi.
(Kääntyvät päin morsianta.)
Terve, morsian suloinen,
Astu häittes auringoksi!

TAINA.

Näet kuin muut iloita voivat,
Sin' itse suret ja itket.
Voisitko, parahin tyttö,
Häväistä hyvän emosi,
Että et päällesi pukisi

Puhtahinta, kaunihinta
Ennen sulhosi tuloa?

AINO (harhamielin).

Sulhoni! — minulla sulho!

1:NEN KYLÄNTYTTÖ.

Nyt tulekin! Lähtekämme!
Sun puemme kirkkahaksi
Kuin kesäisen joutsenlinnun.

AINO (haaveksien).

Joutsen Tuonelan joella. —

2:NEN KYLÄNTYTTÖ.

Sielt' tuletkin sirkeänä
Kuin helakka heinäpäivä.

TAINA.

Niin tulet tupahan sitte
Heimokunnan kukkasena,
Kuin keväisen päivän tytti
Suuren sulhosi etehen.

AINO (haaveksien.)

Kuin keväisen päivän lasku —
Äiti! siskoset soreat!
Näette keväisen päivän? —
Kalvakkana se soluvi
Vettä kohti, saaren taakse. —
Vieno on vedessä vuode. —
Siellä immet aallottaret
Vastassa. — Nyt, siskokullat,
Aittahan, ja morsioksi
Laittakaa kevähän tyttö! —
Hyväst', äitini! — isoni! —
Suuri sulho on tulossa.

Morsioksi! morsioksi!
Hah hah haa, iloiset immet!

(Aino edellä ja kylän tytöt jälessä poistuvat ovesta.)

VANHA JOUKO.

Velhoko pilasi lapsen?
Ennen niin iloinen tyttö,
Aina tyyni askareissa,
Totteleva — nyt kuin tuisku,
Kuin viirissä tuulen lintu. —
Mitä lie ilmoja tulossa.

TAINA.

Vartoessani vapisen.
Merkit myrskystä puhuvat.
Hääväki jo on tulossa,
Sulho kynnyksellä kohta,
Eikä morsian puettu.

VANHA JOUKO.

Hellittelet hempuasi! —
Tukkapäästä sen talutan! — —
Olisin väkevä vielä,
Antaisinkin kuuman kyydin
Tälle nuorelle suvulle!

TAINA.

Noin elä tuomitse tylysti.
Minkä polvi poikkeaakin
Vanhoista sukutavoista,
Aina on jotakin heissä,
Sen hyviä, tuon pahoja,
Joka meistä on sukuisin.
Jollet muista nuoruuttasi,
Muistele sukusi muita. —
Jo tulevat joukolaiset!

(Joukolan kylän väkeä astuu parittain sisään, kukin vuoroonsa tervehtien Tainaa ja Vanhaa Joukoa).

1:NEN JOUKOLAINEN.

Terve Joukolan tupahan!
Onni kuulun orren alle!

(Muut kertaavat viimeisen säkeen.)

TAINA.

Terve, te kotoinen kansa!
Valitkaa kotoinen paikka
Tässä pienessä tuvassa.

(Väki asettuu pöydän etusivulle.)

VANHA JOUKO.

Tuo olutta, orjapiika!
Juokatte iloisin mielin!

1:NEN HÄÄVIERAS.

Hyväpä täss' on joukon juoda
Suuren sulhasen tuloa. —

2:NEN HÄÄVIERAS.

Nuorena unohti naida —
Otti vaimon vanhempana.
Taisi viisaasti valita.

3:MAS HÄÄVIERAS.

Harv' on viisas naidessansa:
Kuka on hullu nuoruudessa,
Kuka vanhana höperö.

1:NEN HÄÄVIERAS.

Sit' ikä ei vanhentanut,
Jonk' on mieli naimisiin.
Se se on vanhaksi kyhätty,
Jonka on halut haudattuina.

TAINA (levottomana).

Kuulenko kolinan sieltä?
Onko jo tulossa urho!

(Väinö astuu sisään, sitte Kouki ja Pellervo, jälessä muuta Suvantolan väkeä. Joukolaiset kavahtavat seisaalleen.)

VÄINÖ (kätellen Tainaa ja Vanhaa Joukoa).

Terve tännekin Jumala,
Alle kuulun kurkihirren!
Hyvä vuosi vierahaksi,
Rakkaus rakentajaksi!

(Suvantolaiset kertaavat viimeisen säkeen.)

TAINA.

Terve, sulho, tultuasi
Matalaisehen majahan,
Petäjäisen pöydän taakse!

(Joukolan väki kertaa ensi säkeen).

KOUKI.

Tullut on Suvannon sulho
Kolmen surman suun ovitse:
Häätalohon tullessamme
Ensi nuoli murroksesta
Livahti alatse ratsun;
Toinen aitavierustalta

Sulhon päällitse suhahti;
Kolmas aittojen ohesta
Osasi hevosta kohti —
Ratsun ampui urhon alta.
Vielä on elossa Väinö.
Laulu mailta ei lakastu. —
Tuossa urho!

HÄÄKANSA.

Terve, sulho!

VÄINÖ.

Heitä, Kouki, kerskaukset!
Mies ei vaaroja valita.

VANHA JOUKO.

Siin' on urho sen mokoma,
Joka ei nuolia nolostu
Eikä väisty velhon tieltä!

TAINA (Väinölle).

Valitse parahin paikka,
Nauti pöydältä parasta!
Istukaa, Suvannon kansa,
Sulhasen molemmin puolin,
Joukolaisten vastapäätä!
Näm' on häät sovinnon juhla
Suomen heimojen välillä.
Tuokatte valoa, piiat,
Tuntuvammin tuohuksia!
Kiitäkätte ketterämmin,
Että nähtäisiin valossa
Sulhon silmät säihkyväiset! —

(erikseen:)

Missä viipynekin Aino!

VANHA JOUKO.

Antakatte olven käydä
Mies miehestä, suusta suuhun.
Tässä on päälle purtavata.
Itse veitsin viiltäkätte!
Nautimme mitä on pientä,
Morsianta vartoessa.

(Hääväki juopi ja viiltelee pöydältä pötyä.)

1:NEN JOUKOLAINEN.

Morsianta! Siin' on tyttö,
Jot' et huoline häveta
Viedä Väinölän ahoille,
Laulun maille!

2:NEN JOUKOLAINEN.

Laula, Väinö!
Päästele ilon muruja
Pöydän kuulun kunniaksi!

3:AS JOUKOLAINEN.

Anna onnesi valua
Lauluksi kuin vuolas Vuoksi!

2:NEN JOUKOLAINEN.

Päästele pyhät sanasi
Niinkuin rastas raikurinta!

TAINA (V:lle Joukolle).

Mieheni, vävyäs katso:
Viisahan ylevä otsa,
Nuorukaisen säihkysilmät —
Parta vaan on vanhan miehen —
Huulet laulun lainehissa! —

(erikseen:)

Eikä kuulukin jo Aino!

VANHA JOUKO.

Olet oiva mieheksesi,
Toimen ja tekojen urho,
Sanan sankari parahin.
Mies oisit parempi vielä,
Jollet uusia ajaisi
Etkä kääntäisi ketoja,
Vaan kävisit jousen tiellä.
Pelto pehmittää sukusi
Veltoiksi vetistäjöiksi.
Metsissä ja merten päällä
Mies on pontensa pitävä.

JOUKOLAINEN VANHUS.

Tuo oli taidolla sanottu.
Haastat kuin isien suusta.

TAINA.

Lausuhan sanasi, Väinö,
Voitko puoltasi pidellä?

VÄINÖ.

Hyv' on metsä kuin merikin,
Luonnon aarniot molemmat.
Mut on ihminen isäntä
Vasta vainion mäellä,
Karjan kellon kuuluvilla.
Siinä on kesynä luonto
Ympärillä uhkurinnoin.
Siitä sankarin tavalla
Hän petoja karkoittavi,
Taistelee Puhurin kanssa.
Minkä nostat nurmikkoa,

Senpä itsekin ylenet,
Somaksi kotisi käypi,
Koko Suomi suotuisaksi.
Polvi polvelta sukusi
Veljestyvät vieretysten,
Nousevat valoa kohti
Viljan kultaisen keralla.

TAINA.

Oikein osasit, Väinö.

(Kansa säestää Tainaa.)

JOUKOLAN NUORUKAINEN.

Tempasi mukana mielen
Kuin virta venettä viepi.

KANSA.

Laula, Väinö! Sulho, laula!

VÄINÖ.

Vartokatte, vanhat, nuoret!
Laulella jotakin voisin,
Kun joutuisi hellä hetki,
Armas astuisi tupahan:
Silloin syttyisi iloni
Kuin kokko keväisnä yönä,
Valaisten vesiä, maita.
Laulaisin jalan jokaisen
Nousevaksi, notkuvaksi.
Kaiken kansan kiihottaisin
Suurihin sulotekoihin
Maan parahan maireheksi —
Laulaisin —

(Kyläntytöt astuvat sisään.)

TAINA (hätäisesti).

Jätitte Ainon!?

1:NEN KYLÄNTYTTÖ.

Vaatetimme armaistasi
Kuin suvi suloista saarta:

Panin päälle silkit, kullat,
Kaulahan heleät helmet,
Kullan ristit rintapäille,
Ylle paidan palttinaisen,
Hohtoisen sinihamosen,
Senpä päälle kultavyöhyt,
Sukat silkkiset, koreat,
Kautokengät kaunihimmat,
Sormet kullan sormuksiin,
Kultarenkahat käsihin —
Tuulehen jäi vielä tukka,
Sitomatta — silloin lensi — —

KAIKKI (levottomasti).

Mikä? Minne lensi? Lausu!

1:NEN KYLÄNTYTTÖ.

„Morsioksi! Morsioksi!"
Huusi armas harhasilmin,
Ja pakeni —

TAINA (tuskaisena).

Minne? Minne?

1:NEN KYLÄNTYTTÖ.

Metsätielle, halki viidan —
Sinne kuin kana katosi.
Juoksimme jälissä vielä,
Huutelimme — turha vaiva!
Ei vastannut.

2:NEN KYLÄNTYTTÖ.

Täm' on totta!

TAINA.

Taatto auta!

VANHA JOUKO (masentuneesti).

Näinkö loppui. —

TAINA (hätääntyneenä).

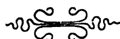
Nyt ajolle joutukamme!
Juoskamme joka taholle!
Etsimme joka kolosta,
Paloltakin murroksesta,
Joka kannon juuren alta
Emmekä palaja ennen
Kuin on kyyhkyni kotona.

VÄINÖ.

Kenties ryöstetty minulta! —
(päättävästi:)
Etsin vaikka aallon alta
Armastani. — Joutukamme!

HÄÄKANSA.

Joutukamme! Joutukamme!

VIIDES NÄYTÖS.

Järven rantamotsä. Saarinen selkä siintää taustalta. Aamuyön kuutamo.

PURMO.

Jo sanoinkin lähtiessä:
Väinö on kovaksi tehty,
Ammut, ammut – nuoli ei pysty.

NUORI JOUKO.

Tuon uskotko? – Vielä ammun
Kohti koiran purtavata.
Toiste näytän!

SORMO.

Näytä, näytä!
Mut jos nuoles ei osuisi?
Kun otus on oiva, kallis,
Ampuja on intoisampi,
Kuume hillitön kädessä —
Se se vie vinohon nuolen.

NUORI JOUKO.

Eipä lempo vie vinohon.
Toiste näytän!

PURMO.

Nyt näemme,
Ett' on Joukola kumottu,
Perustettu pellon valta.
Kohta kaskien savuja
Metsän karja on paossa.

NUORI JOUKO.

Turko ennen turmelkoon
Väinön vainiot ja vallat!

SORMO.

Joutavista kiistellessä
Jää tekomme täyttämättä
Tai keskoiset synnytämme. —
Väinö nyt iloisna juopi
Häitänsä, sylissä impi.
Eikö totta?

NUORI JOUKO ja PURMO.

Totta lausut.

SORMO (jatkaa).

Me mekastelemme täällä
Yön sylissä harhaellen,
Neuvotonna, keinotonna.
Eikö totta?

PURMO.

Totta, Sormo.

NUORI JOUKO.

Tuoko totta! — Neuvot, keinot
On tämän pojan povessa.

SORMO (jatkaa).

Lauluillansa siellä Väinö
Lumoaa hääkansan kaiken,
Niin sitoen joukolaiset
Kalevaisten kumppaliksi.

NUORI JOUKO.

Poltat luitteni ytyä.

SORMO (jatkaen).

Koht' on aamu. Missä toivo?
Missä saalis, onni, voitto?

Varrommeko aurinkoa?
Kohta käypi se salolle. —
Silloin Väinö, vieretysten
Nuoren naisensa keralla,
Ajelee salon sivua,
Viepi kultansa kotihin,
Väinölähän.

NUORI JOUKO.

Kiusoin haastat,
Sormo — raatelet minua.

PURMO.

Sormo haastelee tosia.
Kuu riippuvi kynsistänsä
Paha ilma on tulossa.

SORMO.

Liitymmekö nyt sovussa
Pellon työhön Väinön kanssa

Vaiko Joukolan jätämme? —
Lausukatte!

PURMO.

Raskas pulma.

NUORI JOUKO.

Ennen Joukolan jätämme
Kuin ketoja kääntelemme.
Ennen tunturin takana
Tuulen tuiskuisen kotona
Metsän riistoja ajamme,
Perustamme peurakarjan.
Sinne, veikot!

SORMO.

Sinne!

PURMO.

Sinne! —
Mut kuka tuo vaimo tuolla?
Mielikkikö metsän muori!

(Kaikki kolme likenevät toisiaan epäluuloisina.)

SINIKKA (erikseen).

Nyt julistan heille koston,
Panen valhetta välille

NUORI JOUKO.

Se katala on Sinikka!

SINIKKA (miehille).

Rientäkääkin tunturille!
Metsän ja petojen mahti
Joukolassa on kumottu.
Nuorison lumosi Väinö
Lauluillansa. Kiitos sille!
Nyt ne kulkevat salolla,

Väinö Ainonsa keralla,
Kansa saattona jälissä.

NUORI JOUKO.

Valhettelet, orja!

SINIKKA.

Sitten
Voit ollakin uskomatta.

NUORI JOUKO.

Jos tosia lausut, lausu,
Loitolla ovatko, luulet?

SINIKKA.

Ei loitolla. Nuolen matka,
Ei enempi Joukolasta.

NUORI JOUKO.

Miks olet noin täällä yksin
Yöjalassa?

SINIKKA.

Voithan kuulla: —
Olen haamu kuuvalossa,
Peikko sun sydämmes yössä.
Läksin, toin sanoman sulle,
Jotta voisit nyt iloita.

PURMO.

Tuolla on sisu kipeä —
Sen taudin kai tunnet, Jouko.

NUORI JOUKO.

Ilkeä mara. — Sen niskat
Noin kurin nurin nujerran.

SINIKKA.

Omantuntos niskat —

SORMO.

Heitä
Tuo orja! Nyt keksi keino
Reipas, joutuisa kuin hirvi.

NUORI JOUKO.

Niinpä nyt jalalle, veikot!
Hetken matkan päähän tästä
Tiepuolehen painukamme
Kahden kallion välille.
Kun honkasaloa halki
Siit' ajaa Suvantolainen —

PURMO (kiusotellen).

Alla orhisi parahin,
Oma siskosi sivulla.

NUORI JOUKO.

Vaikenetko, taikka tuosta! — —
Niin, teille kun annan merkin —
Tuulta matkin — kaikki kolme
Nuolta kolme linkoamme
Väinön masmalohon — roiskis! —
Hän on maassa — meillä voitto.
Viisas keino! tunnustatte.

SORMO.

Keinon tutkimme teossa
Onko oiva.

NUORI JOUKO.

Lähtekämme!

PURMO.

Käynpä kuin lumessa riekko
Vastamaata, laapustellen.
Tääll' en luota onnehemme,
Vasta tunturin takana —

NUORI JOUKO.

Tämʼ yritys täällä — sitten —

SORMO.

Sitten sinne!

SINIKKA (vetäen Joukoa syrjään).

Viivy, Jouko! —
Sinä rosvosit minulta —
Väinö nyt sinulta ryösti!

(Jouko vetää miekkansa, aikoen työntää sen Sinikan rintaan. Sinikka rukoillen:)

Teet hyvin — tapakin orja!

NUORI JOUKO (painaen miekkansa tuppeen).

En kiusoin lopeta tuota. —
Väisty, ruoja! — Nyt polulle,
Veikot! — silmät auki!

(Poistuvat kolmin oikealle.)

SINIKKA.

Teille
Lunta ja ikuista yötä!

(yksin:)

Eksyitpä tok', uljas Jouko,
Iäksi omistas eksyit! —
Sieltä Väinö! — — Kuulustanpa
Salavihkoin — huomasivat!

VÄINÖ (tullen Koukin kanssa vasemmalta).

Joukolanko orjanainen! —
Mit' olet tavannut täällä?
Näitkö merkkiä hänestä,
Armahasta?

SINIKKA.

Haltioita
Väkivaltaisia nähdä
Voin jok' askelella. Heikot
Paeten väkevän tieltä,
Piiloss' itkevät vapisten. —

Sinäkin, väkevä Väinö,
Et ole Joukoa parempi —
Ajat naista kuin otusta.

VÄINÖ.

Minä etsin onneani.
Siks ajan jälissä häntä,
Kun rakastan.

SINIKKA.

Onneasi,
Itseäsi vaan rakastat.
Siks et Ainolta kysynyt,
Suostuisiko — lempisikö
Hän sinua.

VÄINÖ.

Orjan ohje!
Kun sydän tytöllä vielä

Lie vapaa, hän miest' ei heitä,
Jolla on urohon arvo.

SINIKKA.

Jos vapaa olis se eikä
Omistaisi toinen —

VÄINÖ.

Toinen! —
Sano näitkö —?

SINIKKA.

Hänt' en nähnyt.
(erikseen:)
Minun kurjanko pitäisi
Nähdä Aino onnellisna
Väinölässä. —
Joukolan suvulle surma!
(Väinölle:)
Metsän ja vesien vallat,
Luulen, kanssas kilpaavat.

VÄINÖ.

Metsän ja vesien vallat — —
Onko onneni katala
Venelotti vuotavainen?
Se rannasta kantoi miestä,
Vei selälle, siellä vuoti —
Mies jäi aaltojen ajolle.
Missä on nyt morsioni? —
Käy, katso, tähystä, Kouki!

KOUKI.

Tarkastan kuin rannan tiira.

SINIKKA.

Varroit häntä vierehesi —
Hänpä viitahan vilisti.
Hänt' etsit — oravan löydät,
Joita on sata salolla,
Yht' et löydä: Aino-neittä.
Etsitkö vesiltä — sieltä

Löydät telkkiä tuhannen,
Vaan et yhtä: Aino-neittä.
Maassa on kiven koloja,
On tupia Ahtolassa
Piilotella pienen linnun.

VÄINÖ.

Mut tuo toinen? — lausuit vasta.

SINIKKA.

Ainon kasvinveikko — Kirri!

VÄINÖ.

Kuuvalonkin sammutatko?
Heikon toivoni pimität.
Poistu, orja! Etsi neittä!
Löydätkö, minulle näytä.

SINIKKA (poistuessaan).

Tuota niität kylvöstäsi.
Väkivalloin vaadit naista,

Onnesi rakentajaksi:
Kaiken tietä katkeruutta,
Orjanpiikkiä kokoat.

(Poistuu.)

KOUKI.

Kuuntelet mokoman kieltä!

VÄINÖ.

Luonto voi toden sanoa
Puun, veden tai linnun kielin,
Miks ei orjankin sanoilla?
Viisas oppivi jokaista.
Tuo vaimo viritti tuskan
Rinnassani — toinen, lausui!
Miks ei? -- Eikö voisi toinen —
Kenties Kirri! — Juuri Kirri! — —
Kevätjuhlassa hän tuiski
Kuin vihuri. Sitten ehkä
Joukolan talon likellä
Tuo Lapin vihainen tiisti

Viitakossa vaani — sieltä
Karkasi kuin ahnas ahma,
Joka, kieli lerpallaan,
Käy jälillä nuoren peuran. —
Niin hän morsianta vaani,
Näki puhtosen, vihannan
Häävalmisna — iski kiinni! —
Niin keväimen multa ryösti.

KOUKI (istuen kannolla).

Minne veikin — etsi — löydä. —
Jos löydät, niin kyntes iske
Kiinni kuin kanahan haukka,
Siipes alle sitten paina
Pikku lintu.

VÄINÖ.

Säästä neuvos!
Juokse sinne, minne käsken. —

KOUKI.

Käskisit tulen tekoa
Joukolan tupien alle!
Polttaisin poroksi kurjat,
Kylinensä, kansoinensa. —

VÄINÖ.

Vihan voittaisit vihalla.
Moinen ei Suvannon valta.
Lemmen, viisauden voima
Perustaa vakavan vallan.

KOUKI.

Hillitse susia suitsin,
Päitsin karhuja pitele!
Kirves, keihäs, miekka, jousi —
Niillä hallitse petoja!

VÄINÖ.

Noin päästät oman petosi
Irti kuin Tapion koiran.

Kostaessas Joukolata,
Kostaisit parahan immen,
Nuoren, kirkkahan kuin kaste. —

KOUKI.

Joka hukkui päivän suuhun.

VÄINÖ.

Nyt tähystä ympäriltä,
Näkyisikö —

KOUKI.

Niinkuin tahdot.

(Urkkii ulompana, mutta näkyvissä.)

VÄINÖ (yksin).

Etsinpä kevättä nuorta,
Kun kevät on lemmen aika,
Valon, vapauden aika,

Siksi etsin Aino neittä
Liittohon Kalevan kansan.
Joko nyt kevät katosi? —
Kirrin kauttako? — Häpeä! —
Kilpaisinko Kirrin kanssa,
Halvan, kuuluttoman Kirrin!
Minäkö? Kalevalainen! —
Suostuiko hänehen Aino?
Minut hylkäsi? Ja siksi —
Siksikö hävisi häistä
Kuin utuinen metsän impi? —
Vanhetunko kuin nuo muutkin?
Siksikö kevät pakeni?
Väistyi kuin käki salolta
Elokuussa kukkumasta.
Vanhetunko? —
Suuri Luonnotar, emoni!
Eikö vaikuta minussa
Kevät hehkuna, palona,
Kesä sankarin tekoina,
Syys satona viisauden,
Ankarana talven tahto?

Luonnotar, jalo emoni,
Loit minusta täyden miehen — —
Täyden miehen? — Ihmisenpä!
Hellän, heikon, naisten narrin. —
Mut jos onneni olisi
Kalevalan kansan onni,
Enkö sit' takaa ajaisi?
Kevätpäiväkin ajavi
Uupumatta aurinkoa
Eikä luovu sen jäliltä
Ennenkuin on kultakehrä
Sylissä säteilemässä.
Enkö etsisi minäkin?
Olen nuori, kun rakastan,
Aina nuori. —
Jos nyt vaarassa näkisin
Ainon — juoksisin jälissä,
Tempaisin teräskäsillä,
Vaikka surman suun ovelta,
Veisin kultaisen käkeni
Kainalossani kotihin. —
Kouki, joudu! Mit' on siellä?

KOUKI (Väinöä läheten).

Vettä, taivasta ja maata,
Puitakin ja kukkasia
Kuutamossa nukkuvia.
Lintuset ovat hereillä.

VÄINÖ.

Rientäkämme! Etsi tuolta!
Minä täältä.

KOUKI.

Niinkuin tahdot.

(Lähtevät eri suuntiin.)

AINO (astelee rantaa epävarmoin askelin).

Kuulinko puhetta täältä?
Metsän puutko ne puhuvat?
Vaihtaisittekin suruja
Hoikan tyttösen keralla?
Voi, sydämmen särky, tuska,

Päänkivistys polttavainen!
Kunpa särkisi kovemmin,
Jotta koito kuolisinkin
Näiltä suurilta suruilta!
Aik' olis minun jo kuolla,
Ei mua sure sukuni,
Vaikka murtuisin merehen. —
Huokasitko mulle, honka,
Niin syvästi, raskahasti,
Nähdessäsi hääpukuni? —

(vilkastuen:)

Häihin, metsä, metsän immet,
Metsän poikaset parahat! —
Kuukin hohtelee salolla! —
Tanssikatte, nuoret! soita!
Soita, rastas, hääiloa!
Kuku toivoa, käkönen,
Onnen vuosia tuhannen
Tälle surman morsiolle! —
Rasahtiko?

(Kirri oikealta.)

KIRRI.

Terve, Aino!
Säikyitkö minua, armas?
Luulit muiksi, nythän tunnet.
Päivät, yöt sinua etsin,
Nytpä löysinkin lopulta.
Kuulin kuin hävisit häistä,
Hylkäsit Suvannon sulhon.
Siit' iloitsin, läksin, juoksin —
Tässä nyt sinut tapasin.
Tässä on sylini lämmin!
Kannan kämmenin sinua,
Niinkuin piennä tyttösenä.
Muistat kuin sinua kannoin
Yli vaarojen, vesien.
Uimmekin kotilahdessa
Kilvaten kalojen kanssa.
Kerrankin sinut pelastin,
Kun jo uhkasit upota.

AINO (harhamielin, surullisesti).

Upotako? – Miks en jäänyt
Alle aaltojen syvien?

KIRRI.

Kätes käärit kaulalleni,
Kun kannoin sinut sylissä
Kukkivalle kunnahalle.

AINO (ikäänkuin itsensä ulkopuolla).

Siellä nyt surutta uisin
Kuin iloinen aallon impi.
Muistelisin vain sinua,
Noit' unia kultaisia
Lemmestämme, onnestamme –
Uisin – uisin –

KIRRI (tarttuen Ainon kätoon).

Vien sun nytkin
Turvahan tupaseheni. –

Näytät niin levottomalta
Kuin pelkäisit. — Väinöäkö? —
Suojelen sinua siellä,
Vaikka tulkohon tuhatta
Puolisoksi pyytäjätä. —
Revin kaikki ne paloiksi!

AINO (ikäänkuin havahtuen).

Revitko paloiksi kaikki! —
Onneni revit paloiksi!
Olet julma. — Päästä, Kirri!
Sin' et laula etkä soita,
Vaikk' on hääni.

KIRRI.

Linnukseni
Vien sinut visertämään,
Äitini sydänkävyksi. —

AINO (kuin ammuttu, reutaisee itsensä vapaaksi).

Äitisi! — Pakene! — käärme
Kahistelevi heinikossa!
Musta, liukas — aih! se pisti! —
Myrkytti eloni nuoren. —
Pois suhahti! — — Näitkö, Kirri?

KIRRI (hämmästyneonä).

Mieletönkö!? — Aino rukka!
Onko Syöjätär katala
Tämän tehnyt?
(neuvotonna:)
Aino! Aino!
Tule, suostu vaimokseni!

AINO (harhamielin, auringon nousua tuijottaen).

Tuolt' on sulhoni tulossa
Aamun auteren takoa,
Aallon päilyvän sylistä: —
Ruskoposki! — kirkassilmä! —

Hohtorinta! — Jää hyvästi! —
Kirri raukkani — hyvästi!

(Seisoo jäykistyneenä.)

KIRRI (katkerana).

Tämä on kosto Joukolalle! —
Tästä tahdon viestin viedä
Ainon kurjalle kodille.
Hyvästi, poloinen Aino!

(Lähtee.)

AINO (yksin).

Hah hah ha! — Hyvästi kaikki!
Kaikki ihmiset hyvästi!
Raskas on inehmoseura,
Niin raskas, tukala, kurja — — —
Kuuma tääll' on. — Lietso tuulta,
Tuulikki Tapion neiti! —
Ethän lietso — laht' on tyyni,
Kuin väsynyt valvonnasta,

Riehunnasta.
Kurkistan kuvia siitä: —

(väsyneesti:)

On rannan kukka
Niin hervas,
Niin valju.
Päin päivän nousua se nuokkuu
Noin silmät ummessaan
Ja lehdet lerpallaan.
Se tuskin tuntis kuvaistaan,
Jos näkis sen.
Mut onnellinen sit' ei nää,
Kun sokko on.
Vaan tyttö onneton
Täss' avutonna värjättää
Ja nähdä kuvansa voi tuossa —
Hajalla hapsin

(kauhistuen:)

Ja silmät! — — kamalat — —
Miks itseäni pelkään? —
Peitä, autere, kuvani,
Peitä kaikki ihmiskuvat! — —

(vilkastuen:)

Tuolla — tuolla päivän alla
Aallottaret uiskelevat! —
Niin surutta — niin iloisna. —
Viittovat minua sinne!
Uinko tuon kiven selälle?
Kiv' on kirkas, aalto raikas.
Tuohon riisun hääpukuni,
Tuonne liinat, silkit, kullat!
Kuin kala vetehen vierin —
Siellä jäähtyvät suruni. —

(Riisuu kuumeisesti yltään, viskoen pukunsa minkä minnekin. Istuu rantakivelle.)

Ethän pyytäne, isoni,
Tästä järvestä kaloja!
Ethän noutane, emoni,
Täältä vettä taikinaan!
Et, veikko, sota-orille
Juottane vesiä näitä!
Elköhöt sukuni siskot
Peskö pyykkiä ikinä
Tämän lahden laiturilta! —

Vesi on minun veriä,
Kalat kurjan on lihoja,
Luitani on rannan ryönät,
Rannan heinät hiuksiani.

(Tuijottaa jäykästi solälle).

VÄINÖ (tullen vasemmalta).

Hän on täällä!

(vapisten:)

— Rohkenenko
Hänet kaapata kuin kotka,
Viedä huimasti kotihin? —
Ryöstölintuko olisin! — —
Noin ihana, puhdas, armas
Kuin aamulla nuori päivä,
Joka on kylpenyt meressä. —
Mutta riisuttu! — alasti! —
Maassa silkit, helmet, kullat! —
Aikoisiko?! — Onnetonta! —
Kuuntelen mitä sanovi — —
Hiivin — hiivin —

(kuiskien:)

Aino! Aino!

AINO (yhä tuijottaen selälle).

Ne jo kutsuvat minua
Selälle sinisen aallon —
Jo tulenkin!

(Syöksyy veteeen.)

VÄINÖ (törmää rannalle avatuin sylin).

Aino! Aino!

(Sinikka näkyy puun suojasta nauraen kamalasti. Kalevaisia ja joukolaisia ryntää rannalle. Kouki ja Pellervo pidättävät Väinöä.)

KOUKI.

Vielä et vetehen jouda!

PELLERVO.

Maasi miestä tarvitsevi!

VÄINÖ.

Päivä nousi — hänpä vaipui,
Kevät koitti — hänpä sammui —
Sammui onneni, iloni! —

ERÄS JOUKOSTA.

Kansasi sinull' on vielä!

TAINA (hätäisenä tunkeutuu väen halki).

Lapseni! Sydänkäpyni!
Ojenna kätesi tänne,
Palaja emosi luokse! —
Hän ei kuule — on vajonnut! —
Upposiko ainiaksi
Näiltä ilmoilta iloni! —

VÄINÖ (epätoivoisesti.)

Riennä sulhosi sylihin!
Annan kaikki aarteheni,
Sydämmeni suuret laulut.

TAINA (epätoivon tuskissa).

Tule, joudu, käy kotihin!
Pääset, pääsky, minne mielit,
Ei pakoita vanhempasi.

Ainoseni, lintuseni! —
Uppositko ainiaksi?

KANSA.

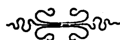
Ainiaksi! Ainiaksi!

VÄINÖ (kääntyen kansaan).

Kansa, nyt olen omasi!
Kuun hopeat, päivän kullat
Ovat onnemme unelmat,
Haihtuvaiset, vaihtuvaiset.
Viljelyksen yhteistyöhön
Rientäkämme yhteisvoimin!

KANSA.

Yhteistyöhön yhteisvoimin!

Oikaisu:

Siv. 55 7 riv. alhaalta on säe: „*Jätä kurja kilpakiihko*“, pitää olla: „*Jätä hurja kilpakiihko.*“

OTAVAN kustannuksella on m. m. ilmestynyt:

Minna Canth, *Papin perhe.* Näytelmä neljässä näytöksessä. 3: —.

„ „ , *Novelleja I.* 2: 50.

„ „ , *Novelleja II.* 3: —.

„ „ , *Sylvi.* Näytelmä neljässä näytöksessä. 2: 75.

Gustaf von Numers, *Kuopion takana.* Kolminäytöksinen huvinäytelmä. 2: —.

„ „ , *Eerikki Puke.* Historiallis-romantillinen näytelmä viidessä näytöksessä. 2: 75.

K. A. Järvi, *Työmiehiä.* 2: —.

Emil Lassinen, *Köyhiä ja rikkaita.* 2: —.

Niilo Mantere, *Kevättuulahduksia.* 1: 75.

Santeri, *Hellaassa.* 2: —.

Suomennoksia Euroopan etevimmästä kirjallisuudesta:

Frans Mikael Franzén, *Valikoima runoelmia.* Suom. Em. Tamminen. Koruk. 4: —. Nid. 3: —.

Kristian Elster, *Vaarallista väkeä.* Suom. O. Relander. 2: 50.

Pierre Loti, *Islannin kalastajat.* Suom. O. Relander. 2: —.

Viktor Rydberg, *Viimeinen Ateenalainen.* Koruk. 7: 50. Nid. 6: —.

Herman Sudermann, *Surutar.* Suom. Kaarle F. Rinne. 2: 75.

t:

sessi.

: 75.

iner

illi-

sa.

HINTA: 3: 25.

